Izhaja vsako soboto zjutraj. Posamezna številka lir 20, na šestih straneh lir 25; zaostale številke dvojno. Celotna naročnina lir 1.000, polletna lir 520; trimesečna lir 270. Uredništvo in uprava: Trst, ulica Montecchi št. 6/II. nadstr. — tel. štev. uredništva 93-073, 93-806; tel. štev. uprave 90-247. Dopisi se dostavljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Oglasi: v širokosti enega stolpca za vsak milimeter lir 30. Oglasi se plačajo vnaprej.
POSTNINA PLACANA V GOTOVINI - SPEDIZIONE IN ABBON. POSTALE

DELO

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE S. T. O.

BREZPOSELNI!

Samo še danes je čas, da vpišete svoje otroke v seznam za božični paket. Vpise sprejema Zveza enotnih sindikatov v ulici Montfort št. 3 in ulici Zonta št. 2.

OBNOVLJENA IZDAJA LETO III. ŠTEV. 153 — TRST SOBOTA, 17. NOVEMBRA 1951. — CENA 20 LIR

V BEOGRADU JE BIL PODPISAN «SPORAZUM O VOJAŠKI POMOČI» MED ZDA IN FAŠISTIČNO KLIKO

Tito je dal netilcem vojne ZDA ključ za provokacije na Balkanu

Sporazum vsebuje tudi tajne klavzule glede vojaškega sodelovanja za primer vojne - Ameriška vojaška misija ZDA bo imela neomejeno možnost nadzorstva nad jugoslovansko vojsko - Namen pogodbe je ojačiti napadalno moč atlantskega bloka - Titofašisti so se popolnoma podredili ameriškim vojnim hujskačem

Že skoro pred štirimi meseci naš list napovedal, da nameravajo Združene države sklenit s fašistično vlado v Beogradu vojaški sporazum glede dobave orožja in vojne opreme novi kliki, katera bi v zamenjavo dajala strateške surovine, v prvi vrsti baker, svinec, krom, in srebro itd. Ob priliki obiska posebnega Trumanovega poslanca Harrimana pri Titu smo tudi podrobneje prikazali, kakšna naj bi bila ta poslba. Tedaj je Harriman zmagoslavno telegrafiral Trumanu, da je Tito pristal na predloženi predlog sporazuma o vojaški pomoči. Poročali smo dalje tudi, da bo sporazum vseboval tudi tajne klavzule glede vojaškega sodelovanja med Ameriko in Titovo vlado. Po teh tajnih določilih bi se Tito obvezal, da v primeru ameriškega napada proti ZSSR in ljudskim demokracijam prevzame desno krilo atlantske fronte, to je od Jadranskega morja v bližini Trske preko Bitoraja, Snežnika, Julijskih alp do avstrijske meje. Zanem bi fašistična klika nudila ameriški vojski vse možnosti uporabe jugoslovanskega ozemlja za vojne operacije, vsi vsa letališča, železnice, ceste, skladišča, luke itd. Tito je tudi pripravljen odstopiti Američanom pristanišče Pulj, koder bi oni zgradili primerne prometne zveze, zlasti železnice in ceste, do avstrijske meje tik za atlantsko bojno polje za prevoz orožja in čet na Reno.

Vsa ta odkritja so titofašisti skušali prikazati kot «plod komunistijje» in «kominformistične propagande». Danes pa končno tudi sami priznali, da so bile vse te informacije resnične. V sredo sta namreč Tito in poslanik ZDA Allen v Beogradu podpisala zadevni sporazum o vojaški pomoči. Ameriške Titovi fašistični vladi, za katerega pa je bil, kajpak, obveščen le oni njegov del, ki ga smo videti vsa javnost; dočim so njegove klavzule o vojaškem sodelovanju v primeru vojne in glede njenih priprav ostale tajne.

Toda že javni del sporazuma razkriva, da so beograjski fašisti popolnoma podredili Jugoslavijo načrtom ameriških netilcev vojne. **Vso oborožitev in organizacijo jugoslovanske vojske izročajo titovski glavarji v roke ameriški vojaški misiji** pod poveljstvom generala Johna Harmonya, ki bo kot «ataše za vojaško pomoč» dodeljen ameriškemu veleposlaništvu v Beogradu.

Sporazum je po svojih določilih tako širok, da ga Američani po svoji potrebi lahko uporabijo za uresničenje vseh svojih vojnih načrtov na Balkanu. Tako se na primer Titova vlada obvezuje, da bo sodelovala ali dala pobude za vse one akcije, ki bodo imele namen, «utrditi mir v svetu». Kaj smatrajo Američani pod «utrjevanjem miru v svetu» nam je zadosten dokaz Koreja, katero so napadli pravtako s pretvezo «ohranitve miru». Pod krinko «miru in ciljev OZN», kateri besedi ta dokument uporablja skoro v vsakem stavku, so ameriški in titovski netilci vojne skušali skriti svoje prave namene, to je pripravljanje napada proti socialističnemu Vzhodu.

Namen tega dogovora je po njegovem besedilu, da «krepi mir in varnost v okviru listine OZN» s tem, **da ojači sposobnost držav ameriškega bloka za kolektivno in individualno «samoobrambo».** Obe stranki se obvezujeta, da bosta dajali oborožene sile na razpolago OZN, kadar bi bilo to potrebno (primer Koreje!). Tito se je obvezal, da bo uporabljal ameriško vojaško pomoč «za pospeševanje ciljev listine OZN, za pospeševanje miru in za krepitev svoje obrambne sposobnosti». Orožja ne sme fašistična vlada odstopiti drugim brez pristanka ZDA. Ameriki je prepuščeno tudi v samovoljno odločitev, kdaj, koliko in kakšno orožje bo dobavila.

Kot protidajatev pa se je fašistični firer obvezal, da **bo nadaljeval z dobavami surovin in polizdelkov, ki so potrebni Ameriki.** Pravtako se obvezuje, da bo njegova vlada **«prispevala k razvoju in vzdrževanju obrambne moči svoje in «svobodnega sveta» (to je ameriškega imperialističnega bloka),** kolikor ji to omogočajo lastni viri delovne sile in splošni gospodarski pogoji». Najbolj značilna za popolno podrejenost izdajalske klike ameriškemu imperialistu je določba glede odpovedi sporazuma. Dočim **sme vlada ZDA vsak trenutek odpovedati pogodbo in ustaviti vse dobave, tudi one, ki so že na poti, pa mora Titova klika odpovedati pogodbo eno leto prej.** S tem si je dejansko popolnoma zvezala roke in se podredila samovolji Truman.

Nadaljnje določbe se nanašajo na ameriško vojaško misijo, **ki bo štela 30 članov — 15 oficirjev in 15 tehnikov — in ki bo imela praktično neomejena pooblastila, da nadzira, kako uporabljajo titovci ameriško orožje;** prav zato tudi niso v sporazumu določene kompetence te komisije, kateri mora Titova vlada staviti na razpolago tudi vsa potrebna finančna sredstva. V okviru ameriške «pomoči» **bo večje število jugoslovanskih oficirjev šlo v Ameriko na «izpopolnitev» svojega vojaškega znanja. S podpisom tega sporazuma se je fašistična klika končno tudi javno odpovedala neodvisnosti Jugoslavije, usodo katere izročajo v roke ameriškim netilcem vojne.**

To bi se tudi zgodilo, da ne bi bilo jugoslovansko ljudstvo in posebno še delavski razred že danes tako odločen v svoji borbi za samostojnost in proti vključevanju svoje domovine v ameriške vojne načrte. Iz dneva v dan bolj narašča odpor proti titofašističnim vojnim pripravam. Pod vodstvom ilegalne Komunistične partije izvaja jugoslovansko delovno ljudstvo široko akcijo odpora in sabotaž po vsej državi. Rudarji Bosne so izkopali letos za 32% stateških rud manj kot lani v istem času, na Hrvatskem so samo v juliju in avgustu letos izkopali 180.000 ton premoga manj kot lani v istih mesecih. V srbskih tovarnah za vojsko so delavci napravili v 10 mesecih 1951 nad eno milijardo dinarjev škode. Izostanki z dela presegajo v številnih tovarnah in rudnikih 25%. S prisilnega dela pri vojaških objektih in v rudnikih je letos junija 35%, julija 67%, avgusta 72% in septembra 78% prisilno mobiliziranih kmetov.

ZAMAN SO VSE PROVOKACIJE PROTI K.P.

Titovski letak v službi barantanja

Titofašisti v Trstu so izvršili novo provokacijo, naperjeno proti enotnosti delavskega gibanja in zlasti še proti enotnosti Slovencev in Italijanov v borbi proti barantanju z našim Ozemljem. Ker so propadli vsi njihovi dosedanji poskusi, da bi s svojo propagando napravili razdor v demokratičnem taboru, so se poslužili novega sredstva — prevare.

Te dni širijo titovci po naših vaseh ciklostilirane letake z naslovom: «Poziv vsem demokratičnim Slovencem» in s podpisom: «Slovenci člani KP STO». S to nizkotno sleparijo skušajo vzbuditi pri lahkovernih ljudeh prepričanje, da je letak izdala v resnici kakšna skupina slovenskih komunistov, ki se ne strinja s politično linijo KP STO glede tržaškega vprašanja. Tudi v besedilu se trudijo titovci sleparji da bi se čim bolj približali političnemu mišljenju komunistov in demokratov, tako da so morali napisati marsikatero trdo resnico na svoj lasten račun. Tako so — čeprav s penami besa na ustih — napisali tole resnico: «. . . smo verjeli stališču našega Centralnega komiteja in predvsem odločnemu stališču našega demokratičnega tiska, ki je odločno zagovarjal linijo Sovjetske zveze po ustanovitvi STO, združitvi obeh con, imenovanje guvernerja in odstranitev anglo-ameriških in titofašističnih okupacijskih čet. Ta linija in te zahteve so bile in so za nas Slovence edine ki nam bodo na tem ozemlju zagotovile svobodni narodnostni in socialni razvoj ter nam dale vse pogoje, da pomagamo svojim bratom v zatirani domovini, da se osvobodijo dosedanjega titofašističnega režima».

Tako so torej titovci — čeprav s sleparskimi nameni — končno le napisali resnico, da KP in naš tisk odločno zagovarjata linijo ZSSR za dosledno uveljavitev mirovne pogodbe z Italijo.

Pri vsem prizadevanju titovcev je letak tako otročje neumno sestavljen, da mora vsakomur takoj pasti v oči, da prihaja iz titofašističnega štaba v ul. R. Manna; saj uporablja najbolj oguljene titovske šlagerje, kot so: Pajetta, «KP STO na liniji KPI za priključitev Trsta Italiji», bojno geslo «Nikdar več pod Italijo» in podobne.

Zelo se varate, sleparji titovski, če mislite, da bodo slovenski demokrati nasedli vaši novi provokaciji ter da se bodo zaradi nje oddaljili od naših vrst. Le predobro vedo, da vam tudi ta sleparija služi le v vaše nečedne posle, da bi olajšali vaše nesramno barantanje z De Gasperijem za naše Ozemlje, proti kateremu se bori edino le Komunistična partija. Nasprotno pa «tržaški titovski in SDZ-jevski agenti — kot priznavate v svojem letaku — hočejo z nami barantati in nas prodati Italiji». Prav zato skušate zamesti v njene vrste razdor in nezaupanje demokratov do njene odločne linije, ki slej ko prej zahteva uveljavitev mirovne pogodbe z imenovanjem guvernerja, združitvijo obeh con, odhodom vseh zasedbenih čet ter začetek novega demokratičnega življenja v naši državi.

Zato naj vas ne skrbi, da bo vaš nespretni letak «povzročil razkol naše Partije», temveč se je bodo vsi komunisti in demokrati še tesneje oklenili tér se bodo še odločneje borili proti barantanju in statusu quo, ker je vaš letak le še jasneje dokazal, da ste (in verjetno še bo ste) delali te in podobne provokacije «v izključno korist — kot pišete sami — protiljudskim, reakcionarnim imperialističnim silam, ki hočejo napraviti iz Trsta vojaško oporišče za napad na Sovjetsko zvezo in ljudskim demokracijam».

S korejskega bojišča

Američani sabotirajo pogajanja

Ta teden so Američani ponovno kršili sporazum o nedotakljivosti nevtraliziranega pasu v Pan Mun Džornu, Peški radio je sporočil, da so v nedeljo 3 lovci leteli nad nevtraliziranim pasom in obleteli neko vas; v ponedeljek pa so letala drvela prav nad krajem pogajanj za premirje. Kitajsko-korejska komisija je zato zahtevala, naj se vse preiskava zaradi kršitve sporazuma. Američani so obljubili, da bodo podvzeli primerne korake proti pilotom, ki so zagrešili.

Ameriški gen. Nuckols je v nedeljo sporočil, da so kitajsko-korejski odposlanci na sestanku za premirje zahtevali takojšnjo prekinitev sovražnosti, čemer sodi, da se nahajajo v krizi. Pekinški radio pa je k temu dodal, da za tem demantiral izmišljeno vest. Resnica je, da se kitajsko-korejska delegacija od začetka pogajanj bori vse, da bi se prenehalo prelivanje krvi v Koreji. Prav tako je resnica, da Američani neprenehoma vztrajajo pri svoji trdoglavnosti in nočejo priznati, da zavlačujejo svoje avanture na tuji zemlji in da so torej oni krivi vsega gorja in uničenja, ki ga nesrečna vojna prinesla na korejski polotok. Prav tako je resnica, da Američani nimajo nič dobre volje za to, da bi prenehali s pustošenjem izmučene, a junaške korejske domovine. To nam potrjujejo zlasti glave, ki jih je dal v sredo ameriški republikanski voditelj Martin, ki je dejal, **da bo treba močno streti komunistično vlast na kitajski celini, kar bo morali pomagati tudi Rusi.** Isti mož je tudi trdil, **da pogajanja za premirje koristijo samo komunistom, ki se med tem časom pripravljajo za novo napade.** Soditi je, da je v razgovoru, ki ga je imel z gen. Ridgwayem, naklepal, naj se pogajanja prekinila.

Danes seja CK

Danes, v soboto ob 16. uri je sklican na sedež Partije sestanek Centralnega komiteja in STO. Na dnevnem redu so važne točke. Vsi člani CK so dolžni, da se sestanka udeležijo. Točnost!

ZVERINSKI NAPAD NA KOPRSKEGA ŽUPNIKA

V coni B pripravljajo titovci javno mnenje na priključitev

Titofašistični oblastniki cone B se prav dobro zavedajo, da se tamkajšnje prebivalstvo nikakor ne strinja z nesramno kupčijo, ki jo izvaja Tito in De Gasperi, na podlagi katere naj bi se ta nesrečna cona, ki je že toliko pretrpela pod železno peto jugofašistične uprave, dokončno in uradno vključila v režim krvi, lakote in terorja. Zaradi tega tudi skušajo na vse načine pripraviti javno mnenje na koneni izid mešetarjenja. Po vaseh in v mestih se vrstijo konference in sestanki, kjer si titovski podrepniki prizadevajo, da bi prepričali ljudstvo o «dobrotah» svojega režima ter o «ugodnostih», ki bi jih nudila priključitev. Zavedajoč se vedno večjega ljudskega odpora so začele izvajati titofašistične oblasti radikalne čistke celo v javnih upravah ter drugih takozvanih «avtonomnih» ustanovah. Razreševanje raznih funkcij in odpusti iz služb tudi onih elementov, ki so le količkaj osumljeni, da se ne strinjajo s titovsko politiko, se vrstijo iz dneva v dan. Seveda so še posebna torča teh čistk predvsem demokrati, ki so ostali zvesti proletarskemu internacionalizmu.

V zadnjem času so ukinili vsa gradbena dela. Koprsko gradbeno podjetje EDILIT je pred dvajsetimi dnevi odpustilo 600 delavcev. Ukinjena so bila obenem še druga gradbena podjetja, delavci pa so bili isto tako odpuščeni. V praksi bi morali brezposelni prejemati vse do ponovne zaposlitve 70 odst. prejšnje plače. V resnici pa ne prejemajo niti dinarja, ker jim z raznimi praznimi izgovori odbijajo podporo. Najprikladnejši izgovor, ki se ga poslužujejo titofašisti, je, da so odpuščeni nedisciplinirani, oportunisti, saboterji ali pa kominformisti.

V nedeljo si je titofašistična drhal zopet omadeževala roke z novim zločinom. V bližini Krkavč je organizirana škvadristična skupina napadla koprskega župnika mons. Brunija, ki je bil namenjen v to vas, da podeli sv. birmo. Ranjenega župnika, ki se je le s težavo privlekel do Kopra, so nato prepeljali v tržaško bolnico, kjer se bo moral zdraviti dalj časa.

To zverinsko dejanje, ki ga obsoja vse pošteno javno mnenje, je pač le odraz terorističnega režima, ki se zaveda popolne podpore angloameriških imperialistov. Sovinistični demokristjanski tisk je seveda skušal prikazati ta nov zločin kot «komunistično zatiranje verske svobode», čeprav le predobro vedo, da nima titofašistični krvavi režim, ki se opira na Trumanove atomske bombe, nič skupnega z demokratičnimi režimi, kjer je že po ustavi zajamčena vsaka verska svoboda, ki se tudi dosledno izvaja.

Jutri, v nedeljo, 18. novembra ob 10. uri bo v

gledališču FENICE

ZBOROVANJE

ki ga prireja Zveza enotnih sindikatov

Govoril bo

Ernesto Radich

glavni tajnik ZES

o vprašanju:

Zvišanje plač in zakonski osnutek o prilagoditvi pokojnin

Delavci, nameščenci in upokojenci! Udeležite se v velikem številu tega zborovanja, da zaščitite svoje življenjske interese!

Dvignimo protest proti povišanju najemnin

Naj se ne razširi na naše Ozemlje italijanski zakon o povišanju najemnin - Od konca zadnje vojne je to že peti povišek

Ponovno hočejo torej povišati najemnino Tržačanom. Nezaslišani ukrep bi ustvaril na ta način še enkrat resno davščino, ki bi zvišala stoodstotno že itak veliko breme, ki pritiska na borno družinsko bilanco pretežne večine našega prebivalstva.

Najemniku bi se povišala najemnina v višini 50 odstotkov od leta 1952 dalje ter s spričetkom leta 1953 pa za nadaljnjih 50 odstotkov. Vse to seveda, če bo odobren zakonski osnutek italijanske vlade in če bo prišla njegova razširitev na naše Ozemlje še pravočasno, da pripravi tukajšnjemu prebivalstvu res lepo «božično darilo».

Naše stališče v tem pogledu je docela jasno: Naj se italijanski zakon o najemninah, ki bo odobren v sosedni republiki in bi prizadel tudi najemnike naše cone, nikakor ne razširi na naše Ozemlje. Nadalje zahtevamo preposed zvišanja najemnin in podaljšanje najemnih in podnajemnih pogodb do leta 1960 ter končno podaljšanje ukaza št. 175 VU ter celotno spoštovanje nekaterih njegovih klavzul ter spremembo nekaj klavzul navedenega ukaza.

Na tem polju, kjer je kot vedno in posebno na prvem mestu Združenje za pravico do stanovanja, korakajo sedaj tudi Enotni sindikati ter komunistična skupina občinskih svetovalcev v tržaškem občinskem svetu. Na izvedbo skupne akcije je bila pozvana tudi Delavska zbornica ter druge politične skupine, ki imajo svoje zastopnike v mestnem svetu. Od naše strani smo gotovi, da lahko pride do skupne akcije. In prav s splošno agitacijo in mobilizacijo, s sodelovanjem vsega tiska in ob podpori vseh najemnikov (vštevši najemnike IACP, ki bodo po vsej verjetnosti tudi prizadeti) se lahko ustvari enotna fronta borbe proti nameram Vojaške uprave.

Ako bo v Italiji odobren ukrep o povišanju najemnin, si ga bo VU gotovo osvojila. Smatramo pa, da je pet povojnih povškov najemnin že itak preveč obremenilo ekonomske pogoje bodisi najemnikov kakor tudi obrtnikov, trgovcev itd.

Deblokacija, to je povišanje najemnin je v današnjih kritičnih razmerah pravcato zasmehovanje vseh tistih, ki životarijo z neprimernimi plačami in mezdami ter posebno še velike množice brezposelnih in upokojencev. Ukrep kot tak pa je odvraten in protiljudski tudi, če pomislimo, da hoče vzeti vlada na ta način polovico povškov, da bi uporabila to vsoto za obnovitvena gradbena dela. Gradbena obnova je vsekakor hvalevredna pobuda tudi z ozirom na sedanjo izredno težko stanovanjsko krizo, toda način, s katerim hoče priti vlada do potrebnih denarnih sredstev, je že iz moralnega vidika docela neprikladen.

Nikakor ni pravilno in ne na mestu, da mora ljudstvo vedno in povsod nositi vsako breme. Vire za potrebna sredstva za gradbeno obnovo naj vlada išče pri kapitalistih, ki posedujejo vile, automobile in drugo ter izmozgavajo delavce s sedanjo metodo nadizkoriščanja in nočejo priznati popreženca 15 odstotnega poviška plač, ki ga zahteva delavski razred.

Denar za gradnjo stanovanj za brezdomce se lahko najde, toda ne v žepih velike večine prebivalstva, marveč v dobro založenih blagajnah tistih, ki dejansko plavajo v izobilju in ne štedijo z denarjem, ko gre za prirejanje vsakovrstnih orgij in požrtij, kot je bila ona v beneški palači Labia.

NA DELU AMERIŠKI VOLILNI STROJ NA SKUPŠČINI ZDRUŽENIH NARODOV

Atlantske države bodo povečale oborožitvene izdatke še za 30%

Ameriški blok odbil sprejem LR Kitajske in razpravljanje o zatiranju Maroka
Višinski bo stavil nove predloge za ohranitev miru - Jutri zaseda NATO v Rimu

Ves teden je na zasedanju Združenih narodov v Parizu potekel v razpravljanju o dnevnem redu glavne skupščine in njenih odborov. Predsedstveni urad skupščine, ki ima nalogo, da priporoča ali odsvetuje skupščini razpravljanje o predloženih predlogih, je odbil protest Maroka proti kolonialnemu zatiranju francoske uprave; pač pa je priporočil ameriški predlog, naj se v Nemčijo pošlje komisija ki naj ugotovi možnosti za izvedbo plebiscita za združitev obeh Nemčij. Namen tega ameriškega manevra pa je prav nasproten, to je, da prepreči zedinjenje Nemčije. Sovjetski delegat Malik je branil predlog ZSSR, naj se LR Kitajska takoj sprejme v OZN ter naj se iz njega odstrani predstavnik Čangkajšekove klike. Poudaril je, da nič ne koristi imperialistom, podpirati lutkovno vlado in prezirati edino legalno predstavnico kitajskega ljudstva; s tem samo ponavljajo svojo politiko po Oktobrski revoluciji do ZSSR, ki pa je neslavno propadla, kot bo tudi sedanje stališče glede Kitajske. Pri glasovanju je ameriški stroj odbil ta predlog z 11 glasovi proti 2 (ZSSR in Poljska) ter enim vzdržanim.

Nato je predsedstvo razpravljalo o provokatorskem predlogu titovskega delegata Bebler ja, naj pridejo na dnevni red skupščine obtožbe Jugoslavije proti ZSSR in ljudskim demokracijam o «napadalni politiki ZSSR in ljudskih demokracij proti Jugoslaviji». Titofašistični predstavnik kajpak ni mogel prinesti v podkrepitev svoje zahteve niti enega dokaza o resničnosti nameravanih obtožb. Pač pa sta sovjetski in poljski delegat prikazala, kaj je danes fašistična vlada v Jugoslaviji, ki je popolnoma usužnjila svojo politiko in gospodarstvo države ameriškemu imperializmu. V sporazumu z ZDA pripravlja Titova klika napad proti ZSSR in ljudskim demokracijam, stavija svojo vojsko na razpolago Eisenhowerju. Ne ZSSR, temveč ameriški militaristi, ki so v Jugoslaviji, ogrožajo danes varnost države. Kljub nepobitnim argumentom pa je predsedstvo z 12 proti 2 glasovom priporočilo vpis Beblerjevega predloga v dnevni red.

Največje zanimanje pa vlada za govor Višinskega, ki bo verjetno prinesel tudi novih stvarnih predlogov za ohranitev miru.

Istočasno se zbirajo v Parizu številni vojaški in politični predstavniki atlantskega pakta, med njimi gen. Brandley dočim se Eisenhower že itak nahaja v Parizu. Njihov namen je, da pospešijo organiziranje nemške vojske ter da pospešujejo oborožitev atlantskih držav. Iz Pariza so namenjeni v Rim, kjer bodo od 18. t. m dalje zasedali razni organizmi atlantskega pakta, najprej stalni odbor, za njim vojaški odbor in 24. pa začne zasedati svet atlantskih držav. Na dnevnem redu zasedanja je: pregled političnega in vojaškega položaja v svetu, poročila raznih organov in glavnega poveljnika, vprašanje poveljstev: Herrimanovo poročilo o vojni pripravljenosti držav pakta, njihova vojaška sila v letu 1952 in stališče teh držav do povečanja dosedanjih vojaških naporov še za 30%; sledilo bo poročilo o «evropski» vojski ter druge manjše zadeve. Največ odpora bo vsekakor povzročila točka o povišanju stroškov za vojne priprave za 30 odst., ker že itak sedaj države ne zmorejo prevelikih stroškov.

ZA IZVEDBO SKLEPOV ZASEDANJA SVETOVNEGA SVETA MIRU NA DUNAJU

V ponedeljek se sestanejo vsi odbori miru iz mesta in vasi - V Trstu so partizani miru presegli lansko število podpisov proti atomski bombi

Z nabiralno akcijo podpisov za Berlinski poziv so partizani miru Trsta presegli število svojčas nabranih podpisov za prepoved atomske bombe. Ta prva pomembna zmaga tržaškega gibanja miru je tem bolj važna v sedanjem trenutku, ko nevarnost nove vojne vedno bolj ogroža ves svet in med prvimi naše mesto in ozemlje. S to zmago pa je naše ljudstvo obenem izrazilo in potrdilo svojo voljo po miru proti vsem vojnim načrtom imperialistov in njihovih večbarvnih hlapcev.

Kljub doseženim uspehom se akcija za nabiranje podpisov na zahtevo za pakt miru med petimi velesilami nadaljuje z nezmanjšanim poletom. Tudi v tem tednu je prejelo tajništvo Tržaškega odbora miru novih več tisoč podpisov, ki so jih nabrali partizani miru v mestu, okolici in na podeželju. Za občinskimi nameščenci, ki so se posebno odlikovali v tej akciji so na častnem mestu partizani miru iz središča mesta ter pristaniški delavci, ki so presegli število podpisov za Stockholmski poziv. S svojim neumornim in požrtvovalnim delom se naglo bližajo zadanemu si cilju. Partizani miru iz podeželja pa nikakor ne izostajajo za mestom. Tako beležimo primer Milj in vasi miljskih hribov, kjer so v več vaseh že izvedli stoodstotno svoj delovni načrt.

Jutri pa bo po vsem mestu, okolici in podeželju ponovna širokopotezna akcija, ki bo zopet mobilizirala nebroj pristašev miru v nabiranju podpisov za pakt petih velesil. Ob tej priliki bodo prišli partizani miru v stik z meščani in okoličani vseh slojev in političnih prepričanj. Tem ljudem bodo obrazložili potrebo enotne združitve v zahtevi, da se predstavniki petih velesil sestanejo in sklenejo pakt miru. Le tako bo človeštvu zagotovljeno mirno življenje in blagostanje. Kar se tiče še posebno našega mesta in ozemlja pa vztrajajo partizani miru na zahtevi, da se nudi slednjemu jamstvo «odprtega mesta». Tukajšnje prebivalstvo noče vojaških letališč, kasarn in gradenj vojaških objektov. Oblasti naj posvetijo večjo skrb gradnjam stanovanjskih hiš in poživitvi tržaške industrije. Naše ljudstvo noče vojaških manevrov in noče, da bi morali njihovi sinovi in morda celo očetje nekega dne obleči vojaško suknjo, marveč hoče živeti v miru, ker je že dovolj pretrpelo v dveh zadnjih svetovnih vojnah.

To je goreča želja prebivalstva, ki jo izraža s podpisovanjem Berlinskega poziva.

Glasom sklepa, ki je bil sprejet na zadnjem sestanku Izvršnega odbora tržaškega odbora miru, se bodo v ponedeljek 19. t. m. sestali vsi odbori miru iz mesta, okolice, vasi in tovarn. Na sestanku bodo nakazane smernice za nadaljnje delo v svrho izvedbe sklepov, ki so bili sprejeti na kongresu Svetovnega sveta miru na Dunaju.

Tudi v Italijanski republiki je nacionalni odbor miru že povzel konkretno akcijo za uresničitev dunajskih sklepov. Dne 24. in 25. novembra bo v Rimu veličastno zborovanje miru, kjer bodo obravnavali kot najvažnejšo točko vprašanje razorožitve. Na to zborovanje bodo prišli delegati iz vseh provinc, ki zastopajo katera koli politična mišljenja in versko pripadnost. Tako se bodo udeležili zborovanja predstavniki znanosti, umetnosti, kulture, industrije in trgovine, bivši bojevniki razen seveda predstavnikov delovnega ljudstva in ženskih množic.

Tajništvo italijanskega nacionalnega odbora miru je te dni sporočilo, da je bilo do sedaj nabranih v Italiji 15,046.828 podpisov za Berlinski poziv.

Velike poplave v Italijanski republiki

Hudournik prepravil vas Tavernerio pri Comu - 18 človeških žrtev - Doslej 41 oseb izgubilo življenje

Močno deževje in neurje, ki je trajalo skoro ves teden in del prejšnjega, je povzročilo veliko poplav skoro v vsej Srednji Evropi. Prizadete so bile Francija, Švica, Avstrija, Jugoslavija in posebno pa Italija.

V Italijanski republiki so povzročile poplave ogromno materialno škodo, ki je ni še mogoče preceniti posebno v severnih pokrajinah, kjer so nekatere reke narasle in prestopile bregove ter podrle celo obrambne nasipe, kot reka Pad, ki je poplavila posebno kraje v provinci Rovigo. Žal so poplave zahtevale tudi človeške žrtve. Iz dosedanjih podatkov izhaja, da je izgubilo življenje 41 oseb, večje število pa je bilo lažje in težje ranjenih.

Najhujše pa je bila prizadeta vasica Tavernerio pri Comu ki jo je narasli hudournik popolnoma preplavil ter jo skoro popolnoma porušil. Pri strahoviti nezgodi je izgubilo življenje 18 oseb, ki so obležale pod ruševinami.

Zaradi neurja je bil močno oviran tudi železniški in cestni promet. Tako je velik plaz zasul glavno cesto ob zahodni obali Gardskega jezera in pokopal pod sabo dva avtomobila.

Dočim je v nižini divjalo neurje je v gorah zapadlo ponekod do 70 cm snega. Zaradi snega je bil ukinjen za krajši čas železniški promet skozi Simplonski prelaz.

De Gasperijeva vlada se je do sedaj, kot običajno malo ali skoro nič pobrigala za poplavljence.

Velike manifestacije proti Veliki Britaniji

KAIRO — V sredo so bile v glavnem mestu doslej največje manifestacije za neodvisnost Egipta, katerih se je udeležilo nad 1 milijon ljudi. Prisotni so bili člani vlade s predsednikom Nahas Pašo, predstavniki kraljeve hiše, parlamenta ter vseh verskih skupin v državi.

ZRCALO

POLITIČNE HIJENE

Odkar so liparji doživeli strahoviti poraz v javni debati v «Skamperlu», jim ne preostaja drugega kot, da v svojem nečednem lističu stresajo svojo onemoglo jezo proti komunistom, izmišljujoč si najbolj bedaste klevete iz arhivov titofašistične, angloameriške in celo hitlerjevske propagande. Tako so potegnili v zadnji številki na dan eno najpodlejših klevet, ki si jo je izmislil Goebbels za časa vojne in s katero si je obetal, da bo odvrnil zahodne zaveznike od Sovjetske zveze in tako v zadnjem trenutku rešil krvavi nacistični režim gotovega konca. Gre namreč za skupen grob 10.000 poljskih oficirjev, ki so jih nacisti po napadu na Sovjetsko zvezo pobili. Pripravili pa so — kot mojstri provokacije — že tedaj vse tako, da bi ob «odkritju» tega groba lahko vrgli krivdo na Sovjetsko zvezo: oficirje so oblekli v zimske obleke, odvzeli vsa pisma, datirana po letu 1940, ko je bil ta kraj še pod SZ, ter nasadili nad gomilo tri leta stara drevesca. Ves svoj peklenski posel so izvedli do vseh potankosti, tako da so k «odkritju» lahko pozvali tudi kot očividce izkopavanja tudi tujce, med njimi celo nekaj anglo-ameriških ujetih oficirjev, da so mogli potrditi nacistične «ugotovitve», kar so seveda z veliko reklamo razglasili po radiu in časopisih. Seveda jim že tedaj ni verjel noben poštenjak, ki je poznal njihove provokatorske metode, kot so požig Reichstaga in dr.

No in prav ta najbolj odvratna nacistična kleveta je dobila sebe vredno gostoljubje pri «Demokraciji», ki se ji, očividno, zelo toži po «zlatem veku» protikomunističnih klevet in provokacij, ki je neslavno zatonil s Hitlerjem, Goebbelsom in drugimi velezločinci vred in ga ne bo priklical več v življenje ves onemogel bes njegovih bednih posnemovalcev.

Nad vse značilno pa je dejstvo, da se pisec provokatorskega članka sklicuje poleg na nacistične vire tudi na «mišljenje» člana ameriške obveščevalne službe Epsteina, čigar «odkritja» so — čudno naključje (!?) — prišla prav v roke člankarja «Demokracije». Toda, naj si ne dela utvar, da bo ljudnasedalo njegovim klevetam, ki jih zajema iz dobroznanih protikomunističnih agentur, pa naj bodo nacističnega, titofašističnega ali ameriškega izvora.

HABEMUS PAPAM

Z velikim poudarkom je prinesel sobotni «Primorski dnevnik», da je po sklepu titofašistične fronte dobil glavnega urednika v osebi predsednika odn. tajnika menda vseh titovskih organizacij na STO Branka Babiča.

Res čudno, da človek, ki je poleg s svojimi organizacijami preko glave obložen tudi kot kurir za prinašanje dnevnih direktiv od Kraigherja iz Ljubljane, dobi še toliko časa, da osebno vodi dnevnik, kar pač niso mačje solze.

Morda bo kdo ugovarjal, češ saj to bo le na papirju in zaradi lepšega. Toda stvar je vseeno bolj resna. Po vsem videzu izgleda, da si je titofašistični vodjev v Trstu pravočasno zagotovil «stalno mesto», ker verjetno vse njegove predsedniške, tajniške in druge funkcije ne dajejo zadostne garancije stalnosti za bližnje dogodke, ki jih pričakuje. In kaj drugega naj pričakuje, če ne to, za kar neumorno dela zadnja tri leta, to je za barantanje, po katerem naj bi prišel Trst pod Italijo (kar je pred dobrim mesecem potrdil tudi njegov duče v Beogradu). Za tak primer pa je, kajpak, edino pametno, da si človek omisli kak lep meščanski poklic, s katerim si krit «pred bogom in pred ljudmi». Seveda, če ne gre še za kaj drugega, kar nam navadnim smrtnikom ni znano, pač pa Babiču in njegovim delodajalcem v Beogradu. Sicer pa že vnaprej lahko zaupamo, da vestapovska špijona Tito in Rankovič že dobro vesta, kako morata postijati svojemu tržaškemu miljenčku; saj sta mu za njegove «usluge» na Kozari in drugod dolžna veliko hvaležnost.

Iz vsega srca želimo Branku Babiču, ki je v desetih letih menjal že najmanj toliko poklicev (trgovski pomočnik, branjevec v Bosni, v Trstu pa do leta 1947 «delavec», nato novinar in končno «glavni urednik»), da bi bil čim prej povišan na mesto, kamor spada po svojem resničnem poklicu, to je kot titofašistični priganjač ameriških netilcev vojne.

GADE SO SI ZAREDILI

Znana je velika ljubezen in naklonjenost, s katero so tržaški liparji sprejeli belogardistične begunce iz Jugoslavije. Ne le, da so jim šli v vsakem pogledu na roko, temveč so jih sprejeli tudi v svoj krog, kjer jih še danes kot preizkušene kolaboracioniste uporabljajo kot svoje politične svetovalce, kot člankarje svojih listov itd. Sedaj pa so jim ti «mili gostje» zrasli čez glavo ter v «Taboru» proglasili svoj program: razbitje Jugoslavije.

No, čeprav je marsikateri klerikalni ali liparski «glavi» in še pred kratkim rojilo po glavi ali pa ji še brenči, da jim danes to ni «politično oportuno»; kajti Tito je za njihova gospodarja Trumana in Churchilla le predragoceno orožje protikomunizma in vojne pustolovščine, da bi ga danes strmoglavili ali celo razkosali Jugoslavijo, ki je trenutno pod njegovo knuto. Toda eno je gotovo: prav tržaški liparji so omogočili, da se je ta gadja zalega razvila v njihovem brlogu. Morala: Kdor seje vetar, žanje vihar.

ČLANEK IZ REVIJE VSESLOVANSKEGA KOMITEJA Z.S.S.R. «SLAVJANI»

Prijateljstvo med vsemi narodi - velika pridobitev na poti v novo življenje

Prvi Vseslovanski kongres v Moskvi 10. in 11. avgusta leta 1941 je bil kažipot svobodoljubnim slovanskim narodom - Glavna naloga naprednih slovanskih organizacij je, da stoje jugoslovanskim narodom ob strani v njihovi težki borbi proti beograjski izdajalski titofašistični kliki

Prijateljstvo med narodi, zasnovano na plemenitih načelih internacionalizma, je velikanska pridobitev, katero občutijo ljudstva, ki so krenila po široki poti sreče v novo življenje.

Pod zastavo tega prijateljstva je bila v drugi svetovni vojni zmagovito končana več stoletna borba Slovanov proti nemškim zavojevalcem in fašistični tiraniji. Pod to zastavo korakajo zdaj v miru osvobojeni slovanski narodi od zmage do zmage, prizadevajoč si, čim lepše izgraditi svojo domovino. Kažipot zbirajočih se svobodoljubnih slovanskih narodov je

Lepak za VI. Vseslovanski dan, ki je bil v mestu Devinu na Slovaškem.

bil prvi Vseslovanski kongres v Moskvi, 10. in 11. avgusta 1941. leta.

Takrat so živeli narodi težke dni. Po mestih in v vaseh okupiranih dežel je divjala nacistična zver; sesala je kri milijonov ljudi, uničevala zavest poštenih rodoljubov. Gorela so slovanska sela, okupirana ozemlja so bila polna koncentracijskih taborišč z bodečo žico, krematoriji so noč in dan bruhali dim pod tožno nebo...

Pogledi vseh zasužnjenih narodov so bili tedaj uprti na bojna polja, po katerih je tekla sovjetska - nemška fronta. Tam se je reševalo vprašanje: bo-li se človeštvo moglo rešiti fašističnega suženjstva ali pa bo moralo poginiti pod škornji Hitlerjevih gaulajterjev.

Velika domovinska vojna, katero je vodilo sovjetsko ljudstvo, ni bila le vojna za čast, svobodo in neodvisnost sovjetske domovine, marveč tudi za osvobojenje vseh narodov, ki jih je zasužnjil fašizem, za interese vsega naprednega človeštva.

Na prvem Vseslovanskem kongresu so se zbrali slovanski predstavniki od vseh strani: zaslužni javni delavci, znanstveniki, književniki in drugi, polni ljubezni do svojega naroda in mržnje napram fašističnemu okupatorju. Pozvali so ves slovanski svet, da se zedini in tako čim preje uniči fašizem. V tem pozivu ni bil zapopaden le ponosni svobodoljubni duh Slovanov, ki se nikdar niso hoteli pokoriti zatiralcu, ne le njihove napredne zgodovinske tradicije, skovane v stoletnih borbah za nacionalno neodvisnost in svobodo, marveč tudi globoko prepričanje v pravičnost svoje borbe in vera v zmagovito moč bratskega prijateljstva vseh svobodoljubnih narodov sveta.

«Naj plamen te svete borbe» — je bilo rečeno v oklicu s kongresa — «visoko zagori v srcih vseh Slovanov, ki jih je zasužnjil in jih zasužnjuje nacifašizem. Naj postane vsaka ped slovanske zemlje, grobnica njenih tlačiteljev in osnova za rešitev izpod njihovega jarma!»

Ta poziv je prodrl do vseh slovanskih narodov. Na mah je oživelo delovanje nacionalnih slovanskih organizacij in takoj po prvem Vseslovanskem kongresu, ko se je osnoval v Moskvi Vseslovanski komite, so nastajali novi komiteji, predstavniki vseh nacionalnih skupin slovanskega prebivalstva teh dežela. V skupni borbi skovano edinstvo slovanskih narodov, se je tako ohranjevalo

S prihodnjo številko bomo začeli objavljati zanimiv članek V. Minajeva

"Jugoslovanski oblastniki v imperialistični špijonski službi„

Članek je povzet iz revije «Slavjani», ki izhaja v Moskvi.

dalje, zaradi velikega cilja — zmage nad fašizmom, zakletim sovražnikom vsega naprednega človeštva. K temu so predvsem pripomogla ugodna tla, to je jezikovno in kulturno sorodstvo slovanskih narodov, istočasno pa tudi njihova zavest, da bodo lahko ponovno dosegli izgubljeno svobodo in neodvisnost, le v prijateljstvu tudi z drugimi narodi. Več stoletne narodno-osvobodilne borbe so končno govorile slovanskim narodom o tem, da se morajo zediniti in zbrati okoli velikega ruskega naroda.

Slovani se niso združevali zato, da bi si pridobili kakih privilegijevi. Vodila jih je težnja, da si izvojujejo svobodo in da nekoč lahko v miru zažive z vsemi miroljubnimi narodi, sodelujoč z njimi na osnovi ravnopravnosti in medsebojnega spoštovanja. Prijateljstvo slovanskih narodov, ki se je v borbi proti istemu sovražniku še bolj učvrstilo, pa nima nič skupnega z reakcionarnim carskim panslavizmom, kakor tudi ne s kako drugo kolonizacijsko politiko imperialistov. Nasprotno, ono služi naprednim idealom človečanstva.

Po zgledu sovjetskih državljanov, je prebivalstvo vseh slovanskih dežela široko razvilo partizansko gibanje in zadalo ogromne izgube okupatorjem. Imperialisti, seveda, ne bodo bili nikdar tako pogumni, da bi objavili njih točno statistiko. Sovjetski partizani in partizani centralne in jugovzhodne Evrope najnazorneje izpričujejo o moči ljudske vojske, kar da gotovo misliti netilcem novega svetovnega pokolja.

Prvi Vseslovanski kongres v Kanadi. Šest udeleženk kongresa v narodnih nošah. Z leve na desno: Ukrajinka, Slovakinja, Rusinja, Bolgarka, Jugoslovanka in Poljakinja.

Sovjetska armada je obvarovala slovanske in druge države, ki jih je osvobodila, pred intrigami anglo-ameriških imperialistov. Omogočila jim je, da so do kraja obračunali s fašizmom in si pričeli urejati življenje tako, kakor jih je bila volja.

Zbiranje demokratičnih sil slovanskih narodov, pa je že v samem početku do skrajnosti razburilo mednarodno reakcijo, ki je s pravo pravcato zlobo spremljala to učvrščevanje mednarodne solidarnosti delavcev slovanskih držav. Ali vse njene mahinacije, ki so hotele izpodkopati prijateljstvo slovanskih narodov, so bile obsojene na neuspeh. Izjalovili se bodo tudi vsi zadevni zločinski računi imperialistov, v zvezi z razdiralnim delovanjem Titove klike, ki hoče jugoslovanske narode odtrgati od svojih slovanskih bratov v ZSSR in državah ljudske demokracije. Vsi ti računi pa ne morejo obveljati zato, ker se protivijo osnovnim interesom ljudskih množic. Jugoslovansko ljudstvo bo brez usmiljenja dokončno pometlo s to tolpo avanturistov, ki so se prodali angloameriški reakciji.

Srca jugoslovanskih narodov so prepolna mržnje do te izdajalske sodrge. To sovraštvo bo ugonobilo Titovo kliko, ki ji vsi bajoneti Rankovičevih janičarjev ne bodo mogli prav nič pomagati.

Glavna naloga vseh naprednih slovanskih organizacij obstaja v tem, da stoje jugoslovanskim narodom ob strani v njihovi težki borbi proti Titovi kliki, razkrinkujoč vse početje beograjskih fašistov.

Razumljivo je, da bodo imperialisti in njihovi pomagači storili še nove poizkuse, da bi razdrli prijateljstvo narodov tabora miru, demokracije in socializma. Zato je treba največje budnosti in vztrajnosti v borbi proti vsakemu šovinizmu in nacionalizmu, kjer koli in v kateri koli obliki bi se ta dva pojavila.

Zavedajoč se ogromnih žrtev, ki jih je terjala zmaga nad sovražnikom v minuli svetovni vojni, so vsi narodi v svetu življenjsko zainteresirani na vprašanju zagotovitve čvrstega in trajnega miru. Tudi slovanski narodi se zanj stanovitno in odločno bore, izkoriščajoč pri tem vse svoje bogate izkušnje, ki so si jih v preteklosti že bili pridobili.

D. B. - M.

TITO PRODAJA TRST

9.

27. oktober 1950, ko je Tito prvič javno priznal sodelovanje in podrejenost ameriškemu imperializmu, pomeni prelomnico v zunanji politiki beograjske fašistične klike. Ko je tako odvrgla še poslednjo krinko «nevtralnosti», **je Titova vlada postala le še slepo orodje v rokah ameriških netilcev vojne,** katere podpira v vsem. **Tudi Tržaško ozemlje je prenehalo biti le jabolko spora med Beogradom in Rimom ter postane zanju predvsem ameriška strateška baza in dobavna luka za orožje in vojake na bližnjo alpsko bojno črto.**

Spričo tega se je temeljito menjala tudi dosedanja politika tako titofašistov kot italijanskih iredentistov glede usode Tržaškega ozemlja. Titovci ne govore več o coni B, ki jo smatrajo za del Jugoslavije, dočim **se za mesto Trst in njegovo luko zavzemajo, naj postaneta «samostojna», to je naj ju upravlja sedanji angoameriški vojaški režim, conski svet pa naj bo voljen;** na ta način odkrito priznavajo svoje stališče, naj se ohrani status quo, ki je tudi ameriškemu imperializmu najbolj po godu. Tako je izdala titovska fronta na svojem zasedanju 25. febr. 1951 resolucijo, v kateri pravi, da **«se bo borila za upravno, politično in gospodarsko samostojnost Trsta».** Tej njihovi politiki glede samostojnosti Trsta so se priključile tudi «indipendentistične» struje, kot SDZ, ki je prav tako zahtevala naj bo conski svet voljen in naj ZVU prevzame vso upravo v svoje roke; Sporerjevi titopendentisti pa se zavzemajo za **uvedbo trojne uprave nad vsem Ozemljem, ki naj bi jo izvajale tri zasedbene vojske. Toda tudi italijanski iredentisti se prav tako zavzemajo za status quo, le z razliko, naj angloameriške čete zasedejo tudi cono B.**

Tako so se naenkrat znašli vsi ameriški podrepniki glede tržaškega vprašanja na bistveno enakih pozicijah: **Vsi se strinjajo, naj ostanejo angloameriške čete na STO.** Dr. Agnelleto je v tržaškem občinskem svetu z vso odločnostjo nastopil proti zahtevi komunistov glede odhoda vseh okupacijskih čet. **Vse protiljudske struje so še poostrile svojo borbo proti zahtevam Komunistične partije glede imenovanja guvernerja, odhoda vseh čet ter združitve obeh con. Prav tako so nastopile proti predlogu partizanov miru, ki so predlagali Združenim narodom, naj postane STO** — kot je določeno v mirovni pogodbi — **demilitarizirano in nevtralizirano področje pod varstvom OZN ter naj dobi garancije odprtega mesta.**

Eisenhowerjev obisk in pregled italijanskih čet v Furlaniji je se prav posebno prikazal vso nevarnost, ki preti Tržaškemu ozemlju in vsemu njegovemu prebivalstvu. Najreakcionarnejša časopisa «Messaggero Veneto» in «Primorski dnevnik» sta tedaj ponudila ameriškemu agentu smrti svoje usluge ter topovsko hrano. Strinjala se nista — vsaj na videz — glede bodoče obrambne črte in komande, ki naj bi vodila «obrambo» atlantskih sil. Toda končno se je izkazalo, da **se titofašisti popolnoma strinjajo z bojno črto, kot jo predlaga «Messaggero Veneto», to je na Snežniku in Bitoraju, katera naj bi dobivala preko Trsta orožje in vojake.**

Sprehod po podeželju

PROSEK

V nedeljo je bilo pri nas Martinovanje. To je stara tradicija naše vasi, ki je vsako leto privabila veliko število meščanov in okoličanov. Po stari navadi so na ta dan zabili sode, ker je vino že zavrelo, ter se je po gostilnah začelo točiti novo vino. Slovel je naokrog tudi «prosekar», izvrstni in sladki proseški pridelek. Danes sicer je to že skoro zamrlo in le pri kakšnemu poedincu se dobi kozarec pristnega «prosekarja».

Nedeljsko deževno vreme je omejilo število izletnikov in s tem razpoloženje vasi. Kljub temu je martinovanje lepo potekalo in vesele pesmi so donele pozno v noč iz skupin mladincev ali vesele prijateljske družbe. Niso izostali potujoči trgovci, ki so na trgu postavili svoje stojnice natrpane z vsem mogočim blagom. Otroci so se potikali najrajši okrog stojnic s slaščicami, zahtevali jokaje od staršev, naj jim kupijo to in ono, ter si zadovoljno oblizovali prste eni, piskali na piščalke drugi.

Zvečer pa se je vsa mladina zbrala v društveni dvorani in v društveni gostilni na Kontovelu. Plesa je bilo za vse obilo do polnoči, nakar so se počasi vsi napotili proti domu, le redki, običajni zamudniki so še iskali «okrepčila». Opazilo pa se je, da praznik Sv. Martina postaja vedno bolj mlačen, kar je posledica naraščanja brezposelnosti in vedno manjšega zaslužka; saj po večini je na ta dan prišel delavec s svojo družino, namenjen užiti par ur dobrega razpoloženja v krogu svojih prijateljev na najcenejšem izletu.

PRAPROT

Ni dolgo tega, ko smo na tem mestu pisali o nepravilni gradnji ceste iz Sempolaja v Praprot. Danes ne moremo pisati o gradnji ne dobrega in ne slabega, ker so se dela na cesti ustavila. Predno so se začela, je bilo mogoče iti peš ali s kmečkim vozom, danes pa se ne more niti peš.

Vprašal sem delavce za vzrok radi katerega so se dela prekinila. Po njihovih izjavah je temu krivo pomanjkanje denarja. Podjetje, ki je prevzelo gradnjo omenjene ceste, je dobilo od Vojaške uprave le delno vsoto denarja, ki je potrebna, da se dela dovršijo. Ko je bil prejet denar porabljen, je podjetje prekinilo gradnjo in poslalo delavce domov. Prebivalci Praprota in Sempolaja bi radi vedeli, koliko časa bo Vojaška uprava odlašala z nakazilom ostale potrebne vsote, ki bi omogočila ponovni pričetek del, zaposlitev odpuščenih delavcev in končno dovršitev ceste, ki je za te dve vasi, posebno pa za Praprot, neobhodno potrebna. Danes morajo praprovski kmetje in drugi, ki hočejo z vozovi ali drugimi prevoznimi sredstvi v vas ali iz vasi, napraviti velik ovinek do Trnovce, kar pomeni izgubiti četrt ure časa in utruditi živino in sebe. Naj Vojaška uprava to zadevo reši, občina pa naj pri njej energično posreduje.

Prizadeti kmet.

TRNOVICA

Pred časom je bil v «Delu», v rubriki «Sprehod po podeželju» objavljen članek, v katerem je bil opisan protest vaščanov, ker je občina nameravala zgraditi v vasi napajališče na prostoru, ki ne bi odgovarjal potrebam prebivalstva, marveč bi služil samo poedincem. Vaščani so takrat napravili tudi protestno resolucijo naslovljeno na občino ter so v njej nevedli tudi predloge za prostor, kjer naj se napajališče zgradi. Vse je izgledalo, da je občina res vzela v poštev želje prebivalcev Trnovce. Danes pa se šušlja, da bo napajališče zgrajeno na prostoru, ki ga je občina prvotno izbrala kljub nezadovoljstvu vaščanov. Mislim, da to (če odgovarja resnici) pomeni vleči za nos vaščane in se požvižgati na zahteve velike večine prebivalcev. Kdo je, ki vpliva na občino mi ni znano, vendar je nedopustljivo tako vedenje tudi, če se do danes ni še nič napravilo. Hočem s tem člankom opozoriti občino, naj vsaj enkrat upošteva želje prebivalstva; če ljudstvo hoče, da se nekaj zgradi na prostoru, ki si ga samo izbere, pomeni, da je to v skupno korist in ne zgolj prazna zahteva.

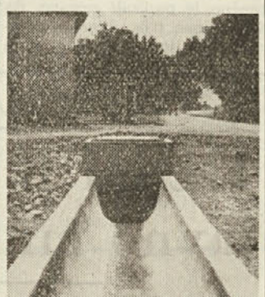

Taka napajališča je zgradila demokratična občinska uprava po vaseh, ki spadajo pod zgoniško občino.

Vaščan

TREBČE

Ni dneva, da ne bi slišali vesti o prometnih nesrečah na našem majhnem ozemlju. Časnikarska kronika dnevno prinaša smrtne nezgode na cestah bodisi v mestu kakor na podeželju. Tudi v naši vasi so ljudje vedno v strahu, da se kaj zgodi. Znano mi je, da je po podeželskih občinah uprava poskrbela za postavitev raznih prometnih znakov za omejevanje brzine na nevarnih mestih, kakor na ovinkih, v bližini naselja ali vasi. Na cesti, ki vodi z Opčin preko Trebč, Padrič in v Bazovico pa teh znakov ni.

Posebno v Trebčah je cesta zelo ozka in v mnoga stanovanja je vhod kar iz ceste. Na cesti so tudi gostilne, trgovine in, kar je najbolj nevarno, tudi šola. Avtomobili in druga motorna vozila, bodisi vojaška kakor civilna, pa drvijo skozi vas z vso brzino. Na srečo v naši vasi se ni še pripetila nobena huda prometna nesreča. Pričakujemo pa lahko vsak trenutek, da pride otrok ali starejši človek pod avto. Res je, da imajo šoferji dolžnost in to po voznih predpisih voziti skozi vasi počasi. Vsi pa se teh pravil ne držijo. Čas bi bil, da se bi cestna policija spomnila na te pomanjkljivosti, ki dovedejo lahko do žrtev, in da bi postavila vzdolž omenjene ceste prometne znake. Tisti šoferji, ki nimajo vesti in ne čuta odgovornosti, naj se zavedajo svoje dolžnosti in naj po vasi vozijo s primerno in po zakonu določeno brzino. Civilna in prometna policija pa naj skrbi, da bodo prometne predpise vpoštevali.

Trebenc

GABROVEC

Proseško osnovno šolo obiskujejo tudi otroci iz Gabrovca. Kot v vsaki šoli, so tudi otroci na Proseku deležni kosila. Vendar mislim, da kriteriji, s katerim se omenjena hrana razdeljuje ni pravilen. Šolo posečajo otroci zelo siromašnih družin kakor tudi premožnih ali vsaj manj potrebnih. Hrano pa dobiva samo po eden od družine, če hodita dva v šolo, in dva, če hodijo štirje, ne glede na potrebe in ekonomsko stanje družine. Tako se dogajajo primeri, da od dveh otrok zelo siromašne družine samo eden dobiva hrano, med tem ko je otrok premožne družine deležen hrane tudi, če je edinec. V šolah pod občino Zgonik tega ni, ker hrano dobivajo vsi otroci brez izjeme, naj bodo trije ali štirje od iste družine. Zato je mnenje staršev, da uprava v Trstu, ki ima v oskrbi proseško šolo, uredi tako, da bodo vsi otroci dobivali hrano ali pa, da oni, ki so od najpotrebnejših družin, pridejo v poštev ne glede na število.

Takšno ravnanje vpliva tudi mnogo na otroke, ki postanejo žalostni in izgubijo vso voljo do učenja, če vidijo, da ima sestra ali brat kosilo v šoli, med tem ko mora drugi iti domov ali pa žalosten čakati sestro ali brata, da poje. Naj šolske in občinske oblasti v Trstu vzamejo to na znanje in naj zadevo rešijo v bolj demokratičnem duhu.

Prosečan

PREČNIK

Električno razsvetljavo v naši vasi, kakor tudi v Sempolaju, Trnovci in Praprotu, so napeljali sami vaščani leta 1945 z udarniškim delom. Mnogo je bilo truda, vendar je na božične praznike 1945 leta zasvetila električna luč v vasi. Tedaj nismo skrbeli za javno razsvetljavo ker naša skrb in želja je bila, da napeljemo luč v stanovanja.

Sedaj, ko sedi na občini izvoljena občinska uprava, je njena dolžnost, da to zadevo reši. Potrebno je postaviti v naši vasi šest javnih žarnic. V zimskem času, ko so noči zelo temne, meglene in ko dežuje, se ne vidi niti par metrov pred sabo. Poleg tega so v zadnjih časih tanki na nekaterih krajih popolnoma uničili cesto, tako da ni mogoče niti peš. Na občini v Nabrežini se je o tem že razpravljalo. Govorilo se je, da bodo poskrbeli javno razsvetljavo za Prečnik in za druge vasi, kadar bo tvrdka SELVEG menjala današnjo napeljavo, ki je že stara in ne odgovarja tehničnim predpisom. Vaščani pa so mnenja, da bi občina lahko poskrbela in postavila vsaj začasno javne žarnice po vasi. Material, ki bi ga porabila ne bi bil uničen, marveč bi ga lahko uporabili za redno napeljavo ko bo SELVEG nadomestila današnjo.

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO ŠTEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

Demokristjanska vlada proti znižanju brezposelnosti

Italijanska vlada omejuje uvoz tekstilnih in drugih surovin v državo

Zaradi velikega nezadovoljstva, ki vlada med prebivalstvom naše pokrajine glede vesti o znižanju delovnega urnika v predilnici v Podgori in Ronkah sta naša svetovalca v pokrajinskem svetu tov. Silvio Poletto in Bergamas Vico predložila protest ter obenem zahtevo, naj pokrajinski svet brez nadaljnjega sprejme zadevo predilnic v dnevni red ter na prihodnji seji obširneje razpravlja.

Demokristjanska večina v pokrajinskem svetu pa se je na zahtevo naših svetovalcev izrekla, da ni merodajna razpravljati o problemu, ki je nastal v predilnicah. To je bil odgovor demokristjanske pokrajinske uprave za obrambo življenjskih in delavskih pravic nič manj kot 3.000 delavcev.

Brez dvoma, je sedanje pomanjkanje bombažnih surovin na italijanskem trgu, ki je prisilil vodstvo predilnic na znižanje delovnega urnika, pripisati oboroževalni politiki vojnih hujskačev. Poleg tega pa sta bili naši predilnici prizadeti s strani same italijanske vlade, ki se ni odzvala pozivu Sveta OECE, čigar članice so vse večje evropske države, ki pripadajo Marshallovemu načrtu. OECE je pozval države Marshallovega plana kakor tudi italijansko vlado, naj oprosti trošarine približno 60 surovinskih proizvodov, ki so na pol izdelani, ali pa so v celoti izdelani. Približno 20 teh proizvodov je za tekstilno industrijo. Države, ki ne mislijo sprejeti teh surovin, bi morale sporočiti Svetu OECE ter bi obenem morale tudi navesti vzrok.

Italijanska vlada pa namesto, da bi izrabila to klavzulo, ki bi nekoliko zavarovala našo tekstilno in tudi mehanično industrijo, je kratkomalo odgovorila tajniku OECE, da Italija ne bo nikdar podprla nobenih klavzul, ki omogočajo kolikor toliko razvoj industrije, ter bo nasprotno temu še bolj omejevala uvoz tekstilnih, mehaničnih in drugih surovin v državo.

Če bodo jutri prisiljena tudi ostala podjetja znižati delovni urnik ali pa jih celo zapreti zaradi tuje konkurence, se bodo delavci teh podjetij vedeli komu zahvaliti. Italijanska vlada mora skrbeti za čim širši razvoj industrije, kar bo edino pripomoglo k rešitvi velike brezposelnosti, ki je ne samo v naši pokrajini, temveč v vsej Degasperijevi Italiji.

Dresiranje

V Lucci sodijo 52 bivšim garibaldincem

SODELOVANJE MED OZOPOVCI IN X MAS

Za ozopovce niso bili "pravi sovražniki„ Nemci, marveč Slovani - Slavna "Natisone„ je izgubila v borbah v Sloveniji nad 700 mož

Proces proti hrabrim garibaldincem se še vedno nadaljuje. Na razpravi, ki se je nadaljevala 8. novembra je pričevanje Bocazzija potrdilo sodelovanje med ozopovci in X Mas. Bocazzi, ki je bil spuščen s padalom od zavezniške komande kot oficir za povezavo je kot ujetnik X Mas delal na tem, da izvede soočenje med glavnim komandatom Ozopa in komando X Mas. Sodelovanje med ozopovci in X Mas je potrdila tudi ozopovka Marija Pasquinelli, ki se je sestala leta 1945 z enim izmed glavnih voditeljev ter ostalimi voditelji Ozopa za sklenitev sporazuma z X Mas zaradi obrambe vzhodne meje pred jugoslovanskim prodiranjem. Takrat še ozopovci niso bili pripravljeni sporazumeti se z voditelji X Mas zaradi kriminalnih dejanj, ki jih je X Mas vršila. toda, kot je sama Pasquinelli izjavila, «bi bil ta sporazum med Ozopom in X Mas velike važnosti». Pasquinellijeva je nato predlagala sestanek s komandantom X Mas, Valerijem Borghese. Tako se je sestanka udeležil glavni komandant Ozopa. Bocazzi, in predstavnik Borghesija, kapetan Morelli, ki je predlagal ozopovcem zedinjejne sil v borbi proti «pravim sovražnikom», ki pa za ozopovce niso bili Nemci, marveč Slovani. Tudi sam Borghese je potrdil, da X Mas ni bila proti ozopovcem.

Na prihodnji razpravi, ki se je nadaljevala 9. novembra je «Verdi» glavni komandat Ozopa priznal, da je radio London pripisal osvoboditev 46 jetnikov v Vidmu ozopovcem, medtem ko so akcijo izvršili garibaldinci. Vse nadaljnje obtežilne priče skušajo prikriti svoje zločine. Pri tem se pa najbolj odlikuje kapetan Pozzi, ki je pripadal bataljonu Črnih srajc, ki zanikuje, da bi mučil garibaldince.

Nastopile so priče, ki so dokazale, da obtoženi Bernardini Marino «Renato», Turello Luciano «Mirko» in Longo Adino «Condor» niso mogli biti v Porčinju ob tistih dogodkih. Drugi dve priči pa sta pričali. da sta se Bernardini in Longo v tistem času nahajala onstran Soče in to Bernardini iz brigade «Natisone» Longo pa z bataljonom «Mazzini», ki je pripadala «Natisone», toda ložena od nje in se je nahajala v Sloveniji s posebnimi nalogami.

Iz pričevanja teh petih prič, posebno pa zadnjih dveh, in po številnih pojasnilih, ki jih je dal obtoženi «Sasso», komandat divizije «G. Natisone» je videti slavno borbo, ki jo je ta brigada vodila v Sloveniji. Novembra leta 1944 se je slavna «Natisone» vključila v IX. Korpus. Nato so se pričele borbe v Sloveniji, pri katerih je «Natisone» zgubila od novembra 1944 do polovice aprile 1945. nad 700 mož.

To je jasen dokaz, da «Natisone» ni imela nič kaj opraviti z dogodki pri Porčinju. Razprava se bo nadaljevala 26. t. m.

Zvišanje stanovanjskih najemnin

V letu 1952 bodo najemnine zvišane za 50 odstotkov, v letu 1953 pa za nadaljnjih 50 od sto

Na svoji zadnji seji je Degasperijeva vlada sklenila, da bodo zvišane stanovanjske najemnine v letu 1952 za nič manj kot 50 odstotkov. Demokristjani pa se s tem še niso zadovoljili, temveč so sklenili tudi, da se v letu 1953 zvišajo stanovanjske najemnine za nadaljnjih 50 odstotkov.

Med prebivalstvom naše poveljstvo in grajajo Degasperijevo vlado, ki na vse načine gleda, kako bi čim bolj izkoristila delavske množice na korist premožnim. Ta sklep vlade večinoma sploh ne zadene premožnih slojev, marveč delovno ljudstvo, ki plačuje že sedaj razmeroma svojim dohodkom dovolj visoko stanarino.

De Gasperi in njegova vlada naj bi raje razpravljali, kako bi znižali breposelnost v Italiji, katere tudi v naši pokrajini ne manjka. Ko bodo to dosegli in ne bo več obstajal problem zaposlitve, ko bo vsak delavec in njegova družina preskrbljena za košček kruha, potem naj se razpravlja, če je to potrebno, tudi o zvišanju stanovanjske najemnine. Danes grozi naši pokrajini vedno večja brezposelnost, toda italijansko vlado to ne briga, njih cilj je čim bolj izkoriščati široke delavske množice. Toda Slovenci in Italijani goriške pokrajine se bodo proti temu krajine vlada veliko nezadosklepu Degasperijeve vlade odločno uprli ter zahtevali najprej dela in kruha

Včlanjevanje v Partijo za leto 1952

V nedeljo se je vršil v Gradiški širši partijski aktiv za vse tovariše, ki delajo v množičnih organizacijah. Aktiva so se udeležili v polnem številu tovariši in voditelji sekcij in celic in je ob tej priliki bila z velikim navdušenjem otvorjena kampanja za včlanjevanje v Partijo za leto 1952. Veliki uspehi, ki jih je dosegla goriška federacija v mesecu tiska, v nabiranju, ki je doseglo vsoto nad 1.300.000 lir. z organiziranjem številnih prireditev, ki so se vršile po volilni kampanji tako v Gorici in Tržiču kot po ostalih slovenskih in italijanskih vaseh, so zagotovilo, da bo Komunistična partija na Goriškem naslednje leto še močnejša.

Sekcije bodo v kratkem dobile načrt dela.

Odpuščeni z dela člani notranje komisije

Namesto, da bi uprava ladjedelnic v Tržiču odgovorila na zahteve, je kratkomalo odpustila 14 delavcev

V petek, 9. novembra je uprava ladjelnic (CRDA) v Tržiču odstranila z dela brez kakršnega koli vzroka naslednje tovariše — člane notranje komisije: Bressa Osiride, Grassetti Gualtiero, Balducci Umberto, Poletto Luciano, Lorenzon Giuseppe. Trevisan Tullio, Clapis Umberto, Quattrocchi Nicola, Slavnič Angel, Doria Ricciotti, Parenzan Sergia, Devetta Antonia, Gardenel Gerarda, Grillo Marcella.

* * *

Ta provokatorski ukrep s strani uprave ni nič drugega kot izzivalno dejanje, ki je prizadelo najboljše tovariše izvoljene v notranje komisije. Ladjedelniška uprava namesto, da bi odgovorila na pismo, v katerem so bile postavljene zahteve delavcev, naj uprava podvzame potrebne ukrepe za spoštovanje volilnih pravil, ter na razne sklepe notranje komisije, je v odgovor kratko malo odstranila z dela tovariše, ki so to pismo podpisali

Delavci ladjedelnic so proti temu ukrepu odgovorili s splošno stavko, ki je prisilila upravo, da je preklicala izdani ukrep.

Zasedanje goriškega pokrajinskega sveta

Na dnevnem redu so zelo važna vprašanja

Resolucija o zakonu za zaščito materinstva - Razpravljati je treba o znižanju delovnega urnika v predilnicah

Danes 17. novembra bo imel svoje javno zasedanje Pokrajinski svet v Gorici.

Na dnevnem redu so razna vprašanja, katera bo svet moral rešiti ali pa vzeti v razpravljanje. Eno izmed najvažnejših vprašanj je resolucija o zakonu za zaščito materinstva, katero je predložila tov. Rijavec Mira. Tega zakona ne upoštevajo skoraj v vseh tovarnah v Gorici, posebno pa niso deležne tega zakona delavke zaposlene v predilnici v Podgori in Ronkah. Poleg tega pa bi pokrajinski svet moral razpravljati tudi o zahtevi, ki sta jo postavila tov. Poletto in Bérgamas glede znižanja delovnega urnika v predilnicah.

Za to diskusijo, ki bi morala biti že na današnji pokrajinski seji vlada med slovenskimi in italijanskimi delavci, zaposlenimi v omenjenih tovarnah, veliko zanimanje. Naša svetovalca pa bosta na vse načine skušala dokazati světu, da je rešitev teh dveh vprašanj, posebno pa glede urnika v predilnicah, nujno potrebna, ker je od tega odvisno življenje tisočev družinskih poglavarjev.

Javno zborovanje v Štandrežu

Zveza kovinarjev FIOM, organizira za danes, 17. t. m. ob 17.30 v kino-dvorani v Standrežu javno zborovanje za zvišanje delavskih plač. Na zborovanju bo govoril sekretar mestnega odbora tov. Gaggio Antonio in sindikalist tov. Markovič Alojz-Zvonko.

V Oslavju naj se prične z gradnjo vodovoda

Že večkrat smo pisali, da je v Oslavju nujno potrebno pričeti z gradnjo vodovoda. Tudi sami vaščani so že postavili zahtevo pred mestne oblasti za podajšanje vodovodne mreže vse do vasi. Skrajni čas bi bil, da se izdela načrt in prične z delom za napeljavo vodovoda, ker so Oslavje še precej velika vas in je voda v vasi nujno potrebna.

Za napeljavo vodovoda v Oslavje se morajo predvsem pobrigati občinska podjetja v Gorici ter občinski odbor.

Delno ugodene zahteve Štandrežcev

Z upravljanjem ONAIR slovenske matere niso zadovoljne

Osebje ONAIRa se mora vedno potegovati za izboljšanje svojih življenjskih razmer

Te dni se je končno zganila goriška občinska uprava ter odprla slovenski otroški vrtec v Štandrežu. O potrebi vrtca smo pisali v zadnji številki našega lista, danes pa z veseljem pišemo, da je končno tudi štandreško prebivalstvo uspelo v svoji zahtevi. Otrok, ki so bili pripravljeni obiskovati vrtec in katerega danes obiskujejo, je bilo precejšnje število. zaradi tega so bili vsi dosedanji izgovori občinske uprave neutemeljeni.

Toda na žalost je občinska uprava izročila vodstvo slovenskega vrtca ustanovi O. N. A. I. R. (Opera Nazionale Asili «Italia Redenta»). Omenjena ustanova upravlja tudi slovenski vrtec v Pevmi, toda matere niso prav nič zadovoljne z upravljanjem te ustanove. Osebje ONAIRa se mora vedno potegovati pri upravi za izboljšanje svojega življenjskega stanja. Pred kratkim so bile celo italijanske učiteljice prisiljene protestirati pripravi ter odločno zahtevale izboljšanje svojih življenjskih razmer. Vsekakor je dolžnost občine, da kontrolira delovanje te ustanove.

O upravljanju vrtca v Standrežu s strani ONAIR pa bomo podrobneje pisali v eni izmed prihodnjih številk našega lista.

"V Sovjetski zvezi je človek najdragocenejši kapital, blaginja in sreča ljudstva je glavna skrb države„ (J. V. STALIN)

Življenje sovjetskega ljudstva iz leta v leto lepše in udobnejše

S štirikratnim znižanjem cen po vojni se je realna plača delovnega človeka zvišala za 32 odstotkov - V šestih letih zgrajenih 127 milijonov kvadratnih metrov mestnih stanovanj ter 3.100.000 kmečkih stanovanjskih hiš - Vzorno socialno in zdravstveno skrbstvo - Umrljivost je padla v 10 letih za polovico

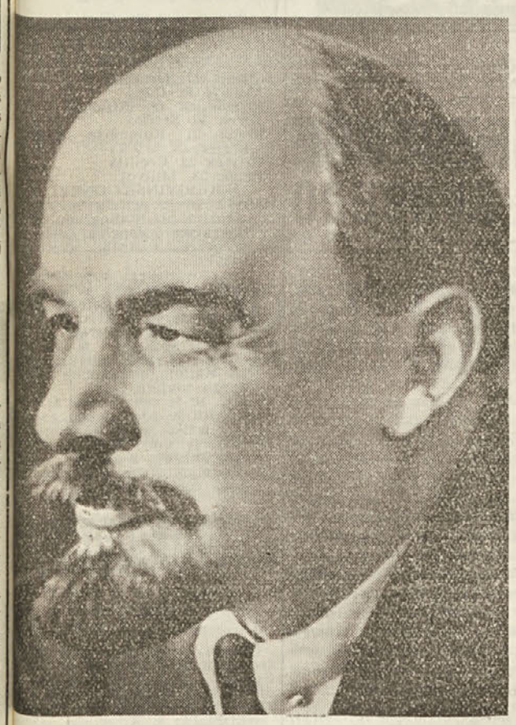

V. I. LENIN, stvaritelj sovjetske države

V naši državi — je rekel Tovariš Stalin — je človek najdragocenejši kapital; blaginja in sreča ljudstva je glavna skrb države.» Resničnost teh besed potrjuje neprestano naraščanje blaginje sovjetskega ljudstva, stalen porast realne plače delavcev in nameščencev v dohodkov kolhoznikov, večje ugodnosti, ki jih nudi država delovnim ljudem na področju socialnega skrbstva, zdravstva, ljudske izobrazbe, kulture, razvedrila, športa itd. Nagel dvig življenjske ravni sovjetskih delavcev, kolhoznikov, nameščencev in inteligencev je posledica naglega gospodarskega dviga ZSSR ter rezultat dosledne politike miru. Četrto petletko (1946 do 1950) sovjetska industrija presegla za 73% proizvodnjo iz leta 1940, ogromen napredek pa so dosegle tudi ostale gospodarske panoge, poljedelstvo, promet, obrt, trgovina. Ti edinstveni uspehi v zgodovini človeštva so omogočili sovjetski oblasti, da je že štirikrat po vojni znižala cene življenjskim potrebščinam, s katerimi so sovjetski državljani prihranili najmanj 400 milijard rubljev. V primeri z letom 1947 so se lani letos cene znižale povprečno na polovico. Tako stane sedaj kruh, meso, maslo le 53.55 odst. v primerjavi z onimi iz leta 1940. Nasprotno temu pa vidimo, da v kapitalističnih državah zaradi naraščajoče draginje vedno bolj pada realna mezda delavcev. V Trstu na primer so cene narasle skoraj na štirikratno vsoto v primeri z lanskim letom pred drugo svetovno vojno, plače pa so zvišane komaj na 40-kratno vsoto; to pomeni, da je kupna moč delavstva danes 2½-krat nižja kot leta 1940. K temu moramo pa še dodati veliko število brezposelnih in upokojencev z nizko pokojnino, ki padejo večinoma na ramena zaposlenih delavcev. To strahovito znižanje realne mezde delavcev in nameščencev je posledica ameriške gospodarske ekspanzije potom Marshallovega plana ter velikanskih izdatkov, ki jih zahodni svet potrosi za oboroževanje, kar gre izključno le na račun delovnih slojev, dočim si finančni in industrijski magnati še povečujejo svoje velikanske dobičke.

Plače delavcev, uradnikov in nameščencev, znašajo v SZ od najmanj 700 rubljev do 2500 rubljev in z njimi z lahkoto zadoste vsem osnovnim življenjskim potrebam, tudi če le eden v družini služi in še ostane za zabavo in ostale stroške. Kajti življenje je zelo poceni, ker ni kapitalista, ki bi špekuliral s cenami živežu, stanovanju in drugim potrebščinam. Izdatek za stanovanje, luč, kurjavo in plin ne presega 5% delavčeve plače. Stanovanje s tremi sobami in pritiklinami stane 20 do 40 rubljev mesečno, kg kruha 1,90 Rb, do 2.70, goveje meso I.a 10 Rb, krompir —,50 Rb, mleko 1,90 rubljev za kg odn. za liter itd; 20 cigaret stane 1,50 Rb, kosilo v restavraciji 3 rublje.

Ni čudno, torej, če se obenem z večanjem kupne moči delavčeve plače veča tudi potrošnja vseh predmetov. Tako se je povečala od leta 1940. do 1950. potrošnja raznih živil od 33 do 70%, obutve in oblačil od 40 do 80%, ur za 330, radijskih aparatov za 600, šivalnih strojev za 300, koles za 290 in motociklov za 1800%.

Toda plača je šele en del njegovih prejemkov. K njim je treba prišteti tudi vse dajatve, ki jih dobiva od države v obliki brezplačnega zavarovanja za bolezen, nezgodo in starost; plačan letni dopust od 15 do 30 dni, katerega mnogo delavcev prebije v državnih ali sindikalnih zdraviliščih, letoviščih, domih oddiha brezplačno ali proti nizki odškodnini. Posebne ugodnosti imajo noseče in doječe matere: 12-tedenski plačan porodni dopust, posebne podpore, lažje delo med nosečnostjo in dojenjem; skrb države za otroke: otroške jasli, domovi, počitniške kolonije, taborenja, brezplačno šolanje, študijske podpore itd. Z vsemi temi dajatvami se delavčeva plača dejansko zveča za nadaljnjih 40 odstotkov.

Vse te ugodnosti, ki so prav tako kot pravica do dela zajamčene z ustavo, so sovjetskim ljudem nekaj samo po sebi razumljivega. Toda ne tako nam, ki živimo v deželah, kjer je izkoriščanje človeka po človeku osnovni zakon vsega življenja. Tako je še danes 41 kapitalističnih držav, kjer ne obstaja zavarovanje za starost, v ostalih pa — kot na pr. pri nas — dobivajo delavci in uradniki mizerno pokojnino 3.000-5.000 lir kljub temu, da plačujejo v fond vse svoje življenje; v 49 državah ni zavarovanja za bolezen, v 53 ga pa ni za primer delovne nesposobnosti.

Posebna skrb sovjetske oblasti velja zdravju delovnega človeka. Nešteto bolnic, klinik, sanatorijev, okrevališč, ambulant, dispanzerjev itd. skrbi za ljudstvo zdravje. Država vzdržuje 6000 porodniških klinik s 150 tisoč posteljami ki bi lahko sprejele letno 6.380.000 porodnic, to je mnogo nad dejansko potrebo. Umrljivost dojenčkov je od 1924 do 1935 padla na polovico, danes pa je še več kot za polovico manjša kot leta 1940. Tudi splošna umrljivost je za polovico manjša, kot je bila zadnje leto pred drugo svetovno vojno. K temu je mnogo pripomogla zlasti skrb države za gradnjo zdravih in udobnih stanovanj. V času po zadnji vojni je bilo zgrajenih v mestih in delavskih naseljih 127 milijonov kvadratnih metrov stanovanj, na deželi pa 3,100.000 kmečkih stanovanjskih hiš. Stanovanja so zračna, udobna in prijetna ter odgovarjajo vsem sodobnim zdravstvenim in praktičnim zahtevam. Moderna stanovanja s kopalnico, električnim štedilnikom, hladilnikom in drugimi sodobnimi udobnostmi so danes na razpolago vedno večjemu številu delavcev, kmetov in uradnikov. Ni daleč čas, ko bo imela vsaka sovjetska družina moderno stanovanje z vsemi udobnostmi. Na deželi so začeli, namesto dosedanjih vasi, graditi poljedelska mesta, ki bodo imela vse udobnosti, katerih so bili doslej deležni le meščani: gledališče, kino, športna igrišča, kopališča, dvorane za prireditve in plese, udobne čitalnice in knjižnice, gimnazije, strokovne šole, kavarne, restavracije in vse drugo, kar bo moglo nuditi kolhoznikom zdrave zabave, pouka in razvedrila. S tem bo izginila poslednja razlika med mestom in deželo, kakor izginja že sedaj razlika med kmečkim, tovarniškim in drugim delom. Kajti vedno večja mehanizacija vseh del bo kmalu odpravila razliko med ročnim in umskim delom; delavec, kmet, pometač, rudar bodo kmalu le še upravljali stroje, ki bodo popolnoma nadomestili ročno delo. S tem bodo postali vsi delovni sloji resnično enaki tako po pravicah kot po dolžnostih.

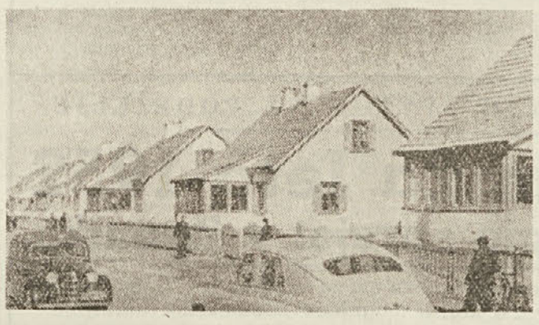

Ena izmed vasi v Sovjetski zvezi

Ni čudno, da si sovjetski ljudje ne žele vojne; saj vedo, da se bo v miru njihovo življenje le še vedno bolj lepšalo, dočim bi vojna v kratkem času uničila pridobitve njihovih dolgoletnih naporov in žrtev. Z vero v moč miroljubnih sil v svetu uresničuje velika domovina socializma nove velikanske načrte, ki postopoma uresničujejo novo, srečno dobo komunizma, ko bo vsakdo dajal po svojih močeh in prejemal po svojih potrebah.

Današnje življenje v ZSSR pa je šele začetek prave blaginje, ki si jo z novimi velikanskimi deli ustvarjajo sovjetski ljudje. Neizčrpne možnosti, ki jih nudi človeštvu uporaba atomske energije v mirne namene, kažejo vsem narodom pot v srečno dobo sveta, ki ne bo poznala ne pomanjkanja ne skrbi. Zato si miroljubno ljudstvo vsega sveta želi le miru, ki edini more peljati do sreče in zadovoljstva vsega človeštva. Delo, borba in uspehi sovjetskih ljudi naj nam bodo vodnik na naši poti do miru, blaginje in sreče.

Genialni vodja sovjetskega ljudstva J. V. STALIN

LJUDSK PROSVETA

Proslava Oktobrske revolucije v DOM.

Danes, v soboto, 17. t. m. bomo imeli pri nas v DOM (Vicolo Predale militare) proslavo Oktobrske revolucije. Poleg drugega bo treba naj omenimo predvsem, da bo pri nas tokrat prvič gostoval tudi novo ustanovljeni pevski zbor s Konkonela, za kar vlada posebno zanimanje. Začetek ob 18uri. Tovariši in prijatelji, pridite!

* * *

Standekerjeva «Prevara» na Konkonelu.

V nedeljo 18 t. m. bo gostovala na Konkonelu dramska družina iz Sempolaja, ki bo uprizorila Standekerjevo tridejansko komedijo «Prevaro». Začetek ob 16.30.

* * *

Standekerjeva «Prevara» na Rojanu.

V drugo nedeljo 25. t. m. bodo rojanjolaci uprizorili dramo v petih dejanjih «Prevaro» tudi na Rojanu. Začetek ob 16.30 Vstopnina za odrasle bo 120, za otroke in dijake pa 50.— lir.

* * *

«Razvalina življenja» v Rojanu.

V nedeljo, 11 t. m. so nas Sempolaci prav prijetno presenetili s svojo igralsko skupino, ki nam je podala Finžgarjevo dramo v petih dejanjih «Razvalino življenja». Priznati moramo, da so prekosili naše pričakovanje posebno lepo izgovorjavo in s prisrčno igro. Igri se pozna, da vsi ljubeznjio sodelujejo.

* * *

«Globoke so te korenine» v Domu prist. delavcev.

V torek, 13. t. m. je nastopila v Domu prist. del. dramska skupina italijanskih tovarišev CCP «Domažič» z napredno socialno dramo «Globoke so te korenine». Igro je tako po vsebini kakor po odigranju v polni meri zadovoljilo številno občinstvo, ki je do zadnjega napolnilo veliko dvorano Doma ob morju.

* * *

Za zastavo SHPZ — je darovala tov. Benoljeva ki je sama tudi zastavo izdelala, 1845.— lir. Prav lepa hvala.

KAKO TRŽAŠKA OBČINA SKRBI ZA GORNJO OKOLICO

Tudi prebivalci Banov in Konkonela spadajo pod upravo tržaške občine, ali ve to g. Bartoli?

V Banah imajo samo eno javno pipo - Ker ni kanalizacije morajo prebivalci po cele ure stražiti, da jim voda ne vdere v stanovanja - Potrebna je javna razsvetljava - Za prebivalce Konkonela bi se avtobus moral ustaviti pod vasjo - Čez njive in pašnike je zgrajena pot za tanke

V zadnji številki «Dela» je bil objavljen članek o raznih potrebah prebivalcev Bazovice. Članek se je zaključil z obljubo, da bo «Delo» nadaljevalo s podobnimi članki, da osveži spomin upraviteljem tržaške občine na dolžnosti, ki jih imajo napram prebivalcem podeželskih vasi občine Trst. Zato se tokrat podamo v Bane in Konkonel. Citatelji naj nam sledijo in bomo skupno pregledali, kaj vse potrebujeta omenjeni dve vasi. Dan je bil deževen, ko smo se namenili v omenjeni vasi. Spoznali smo se s pridno in skrbno ženo, kateri so se pridružile še druge.

Pred hišami številka 28 in 36, ko dežuje, stoji po tri in celo štiri dni voda, ki doseže tudi do petnajst cm. toda Vas leži sicer na višini, toda prav ta kraj je nižji bodisi od leve kakor od desne strani. Voda dere s ceste na dvorišča in tudi v stanovanja. Ljudje, ki v teh hišah stanujejo so primorani po cele ure z metlami čistiti vodo in stražiti, da jim voda ne vdere v stanovanja. Potrebno in nujno je, da se na spodnji strani cesta zniža vsaj za 25 centimetrov ter da se po vasi napravi kanalizacija za odtok vode.

V vasi je samo ena javna vodna pipa in gospodinje morajo nositi vodo na glavi ali pa v vrčih do 250 metrov daleč. V lepem vremenu se to še prenese, toda, ko dežuje, ali v zimskem času, ko sneži in piha burja, je to delo naporno in nevarno radi poledenele poti. Dolžnost občine je, da poskrbi za postavitev še dveh javnih vodnih pip, eno v spodnjem in eno v zgornjem delu vasi. Poleg tega stoji na prostoru, kjer je danes vodna pipa, stari vaški vodnjak, v katerega se steka voda z bližnjih streh. Nihče ni vodnjaka očistil že leta in leta. Kadar primanjkuje vode (in to se v poletnem času večkrat zgodi) uporabljajo vaščani vodo iz omenjenega vodnjaka. Po mnenju prebivalcev iz Ban bi bilo treba vodnjak očistiti, ga pokriti in pri zidu ali ob hiši na eni ali drugi strani postaviti črpalko s katero bi po potrebi vaščani črpali čisto in ne umazano vodo. Na ta način bi prostor zadosoval za obračanje vozov in avtomobilov, kar je danes nemogoče.

Druga stvar, ki ni prebivalcem Ban všeč, je zaprta cesta, ki vodi iz vasi preko trbiške ceste na pašnike in travnike. Na tem mestu je podjetje za gradnjo cest zgradilo napravo za asfaltni gramoz, ki ga uporablja na trbiški cesti. Radi tega morajo kmetje goniti živino na pašo po drugi poti preko ceste Trebče-Občine, ki je daljša in predstavlja nevarnost za živino radi velikega prometa vojaških motornih vozil. Vaščani so sicer že protestirali, toda vse zaman. Danes se stvar da zelo težko rešiti, ker bi bilo treba odstraniti naprave omenjenega podjetja, vendar naj se v takih primerih podjetja posvetujejo z vaščani predno mislijo nekaj graditi.

V bližini omenjenih naprav imajo prebivalci Ban svoje vrtove in njive, kjer pridelajo zelenjavo, krmilno peso in drugo. Radi stalnega dima, ki se dviga iz peči, kjer topijo asfalt in ki je masten in gost, je ves

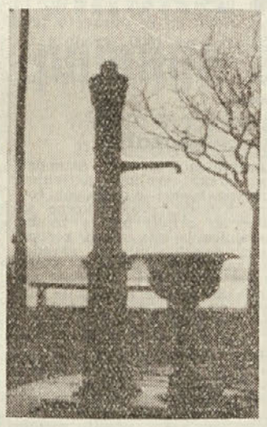

Vodna pipa na Konkonelu.

nadzemeljski pridelek neužiten za ljudi in za živino. Kdaj bo podjetje poskrbelo za zgraditev visokega dimnika? Občina naj posreduje in naj zahteva, da se omenjeno delo nemudoma izvrši.

V spodnjem delu vasi so si štiri družine zgradile vsaka svojo hišo. Plačati so morale veliko vsoto denarja za napeljavo vode. Sedaj nimajo javne razsvetljave in ne ceste. Dolžnost občine je, da poskrbi za namestitev ene javne žarnice in da popravi ali zgradi v ta predel vasi novo pot.

Omeniti moramo veliko škodo, ki jo povzročajo vojaške sile z vajami in prometom. Na pašnikih igrajo vojaki nogomet in podobne igre, kopljejo za svoje igre globoke jame, betonirajo dolge in ozke pasove prav po sredini pašnika. Iz tankovske kasarne so prej tanki vozili pod hribom proti Opčinam po gmajni. Pred časom pa so napravili tankovsko pot kar čez njive in pašnike, ne glede na ogromno škodo, ki jo trpijo siromašni kmetje Banov. Omenili smo le najvažnejše probleme, za rešitev katerih so se prebivalci že potegnili, toda, ker so do sedaj zaman pričakovali izvedbo omenjenih del, naj bo to v vzpodbudo in opozorilo tržaški občini, da tudi v Banah živijo tržaški občani in ne samo ameriški državljani.

Približno četrt ure hoda od Banov leži vas Konkonel oziroma Ferlugi. Po dolgem pričakovanju in po številnih prošnjah je občina vendar poskrbela za tlakovanje ceste. Ker leži vas, v bregu in je pot zelo strma, je voda ob deževnih vremenih popolnoma razorala cesto. Od zadnje hiše proti Trstu pa do openske ceste ni nobene žarnice. Pot je slaba, strma in nevarna. Vsak dan se približno 50 ljudi vrne iz mesta pozno zvečer. Preveč pogostoma se dogaja (kakor je pripovedovala neka mladinka), da neznanci napadajo ali ustavljajo žene in dekleta z ne prav dobrimi nameni. Prebivalci so te stvari sicer javili policiji, ki je na mesto poslala parkrat policaja. Da se to prepreči, naj občina poskrbi, da se na tem kosu poti postavijo vsaj tri javne žarnice in sicer dve od vasi do glavne ceste in ena od glavne do openske. Policijske oblasti pa so dolžne postaviti na omenjeni kraj stalneg policaja vsaj v večernih urah do polnoči, to je do zadnje vožnje openskega tramvaja.

Poleg tega je v vasi potrebno, da se postavi še ena javna vodna pipa na sredi vasi, ker je edina pipa oddaljena od zadnjih hiš tudi 150 metrov in ker je pot zelo strma pomeni za žene velik trud.

Ker je cena tramvaja visoka (sto lir v mesto in nazaj) Konkonelci želijo, da bi se avtobus, ki vozi iz Trsta na Opčine, ustavil pod vasjo. Prebivalci Konkonela bi s tem prihranili na denarju in na času, ker bi imeli mnogo manj pešačiti.

Mnogo je še manjših stvari, ki delajo skrbi prebivalcem Konkonela in Banov. Ker pa prostor ne dovoljuje, se moramo pri tem ustaviti ter pozvati upravo tržaške občine, naj se spomni na potrebe občanov iz Banov in iz Konkonela, ki ne bodo odnehali zahtevati svoje pravice.

NA KONKONELU

NEKOČ CVETOČA INDUSTRIJA ŽIVOTARI PO KRIVDI MONOPOLISTOV

Ladjedelnica Sv. Roka je življenjsko važna za Milje

Ladjedelnice Sv. Roka v Miljah, dasi ima za seboj skoraj eno stoletje uspehov polnega razvoja, preživlja danes zelo težko krizo Svoj čas je bila ta ladjedelnica tako opremljena, da je lahko tekmovala, ne le z ladjedelnicami v Trstu, temveč tudi z večjimi ladjedelnicami v svetu. V njej je bilo zaposlenih povprečno po 1600 delavcev. Danes pa se je to število skrčilo na 700 in še od teh 700 delavcev jih mnogo začasno dela v ladjedelnici Sv. Marka v Trstu.

Ladjedelnica Sv. Roka je doživela prvo krizo že ob ustanovitvi družbe Združenih jadranskih ladjedelnic (CRDA) oz. potem, ko je ta družba ustanovila večje ladjedelnice v naši deželi. Od takrat dalje je dobivala ladjedelnica Sv. Roka v glavnem tista naročila, ki jih Združene jadranske ladjedelnice, iz katerega koli razloga, niso sprejele, ali pa jih zaradi preobremenjenosti niso mogle sprejeti.

Pred nekaj desetletji so iz ladjedelnice Sv. Roka odpeljali velike žerjave, ter razne druge moderne naprave. Da ni prišlo do odstranitve važnih strojev se je zahvaliti osebju, ki je bilo zaposleno v ladjedelnici in ki se je odločno uprlo vsakemu poizkusu.

Kriza se je še povečala po prvi svetovni vojni.

V letih 1928-1931 je bilo pri Sv. Roku zgrajenih sedem manjših ladij. Šele leta 1935 se je ladjedelnica nekako opomogla. To je bilo tedaj, ko so v njej prenovili ladji «Timavo» in «Piave». Po izbruhu vojne v Afriki in za časa priprav na drugo svetovno vojno je bilo v ladjedelnici zaposlenih do 1300 stalnih delavcev. Naročila, za katera se je tedaj pogodilo vodstvo ladjedelnice pa so bila popolnoma dokončana komaj leta 1950!

Že davno se je izkazalo, da je za razvoj — ali vsaj za obstoj ladjedelnice — nujno potrebna njena obnova in modernizacija naprav. Tem bolj pa se je izkazala nujna ta potreba po koncu zadnje vojne, ko je kriza še resneje pritisnila na ladjedelnico in ko ji grozi skorajšnji zaton. Toda do uresničitve tega načrta ni prišlo. Obnovljene so bile le tiste delavnice, ki so bile porušene za časa bombardiranj in še te ne vse ker namesto prvotnih zidanih hiš so postavili nekaj barak. Zaradi tega ima danes ladjedelnica še manjšo zmogljivost kot pa pred vojno. Povrh tega pa še danes uporabljajo v ladjedelnici staro orodje, katero so kvečjemu nekoliko popravili. Mnogo delavcev mora delati kar na prostem, kjer so izpostavljeni slabemu vremenu, burji in mrazu. Številni stroji so še vedno brez motornega ali električnega pogona. Za njih pogon služijo le delavske roke! Močno se pogreša pomanjkanje velikih žerjavov; nekaterih njih uporabljajo manjša premična dvigala, katerih zmogljivost znaša komaj 3 tone. Zaradi vseh teh pomanjkljivosti ni mogoče zgraditi v tej ladjedelnici ladje s preko 5.000 ton teže.

In vendar ima ladjedelnica Sv. Roka vse možnosti obstoja in poživitve razvoja. V njej bi lahko izdelovali, obnavljali in popravljali ladje za lokalno plovbo. To delo bi lahko opravljali seveda pod pogojem, ako bi prišlo do zaželene modernizacije opreme ladjedelnice. Toda prav to — dejstva nam eč kažejo — ni po volji krogom, ki si lastijo monopol nad ladjedelniško industrijo, ki je življenjsko važna za naše ozemlje, zlasti za življenje in razvoj Milj in okolice.

Ko so delavci ladjedelnice zahtevali od vodstva, naj nabavi močen žerjav na električni pogon, so dobili v odgovor, da je to nemogoče enostavno zato, ker stane preveč — menda 80 milijonov lir. Seveda je to izgovor, ki nikakor ne drži, kajti, ako preračunamo, kaj stane maneviranje malega premakljivega dvigala, dobimo rezultat, ki nam jasno in točno pove, da bi ladjedelnica imela velike koristi od močnega žerjava in da bi vodstvo v določenem času gotovo prihranilo miljone lir, ki bi jih potrosilo za nabavo novega žerjava. Poleg tega pa bi bilo delavcem mnogo lažje pri delu.

Se vedno so nam živo v spominu borbe, ki so jih vodili pred dvema letoma delavci in nameščenci ladjedelnice zato, da bi jo ohranili pri življenju. Znano nam je tudi, da so to borbo podprli vsi miljski meščani, trgovci, obrtniki in kmetje, ki se zavedajo dejstva, da bi izguba ladjedelnice pomenila za Milje strašen udarec in to na vseh poljih. Tedaj je bil ustanovljen tudi poseben odbor za obrambo ladjedelnice Sv. Roka. Ta je posredoval pri raznih oblasteh, pri predsedstvu cone in pri VU. Kaj se je doseglo? Lahko rečemo, nič. Bodisi eni ali drugi predstavniki oblasti se izgovarjajo, da ni kreditov na razpolago in da ladjedelnica Sv. Roka ne more tekmovati z drugimi moderneje opremljenimi ladjedelnicami. Seveda so to prazni izgovori. Prav tisti, ki se z njimi izgovarjajo nosijo poglavitno krivdo, da ta ladjedelnica hira!

Vse to pa miljskih delavcev ne straši tako, da bi obupali. Kot prejšnja leta, tako tudi danes vodijo borbo za obstoj in razvoj svoje ladjedelnice; kajti zavedajo se, da ta pomeni zanje in za njih družine vir življenjskega obstoja!

ZAKON IZ PRERAČUNLJIVOSTI

ANTON PAVLOVIČ ČEHOV

V hiši vdove Mimrinke v Pasji ulici so pirovali. Tri in dvajset oseb je bilo prisotnih od katerih pa pet ni prav nič jedlo. Vihali so nosove in tožili, da se slepe. Sveče, luči in iz gostilne izposojeni kromov lestenec so svetili tako močno, da je eden izmed gostov — bil je telegrafist — važno zaklopil oči in začel govoriti o električni razsvetljavi v mestu in na deželi. Tej razsvetljavi kakor sploh elektriki je prerokoval sijajno bodočnost. Vkljub temu so ga drugi gostje le malomarno poslušali.

«Elektrika...» je godrnjal starešina s topim pogledom na svoj krožnik. «Po mojem mnenju je električna razsvetljava sleparija. Tu vtaknejo noter oglje in hočejo natrositi peska v oči. Ne, bratec, če mi že hočeš dati razsvetljavo, le nikakega ogla, pač pa nekaj resničnega, kar se da prijeti z rokami. Daj mi luč — razumeš. Luč, ki je naravna in ni je slepilo!»

«Če bi le enkrat videli, iz česa se sestavlja električna baterija», je omenil velevažno telegrafist, «bi gotovo drugače sodili.»

«Nobene baterije nočemo videti, sama sleparija... Prevarjajo le preprosto ljudstvo... Zadnje kaplje krvi mu iztisnejo... Vi pa, mladenič — nimam časti, da bi poznal vaše ime — bi vsekakor bolje storili, če bi pili in drugim nalivali, kakor da podpirate take sleparije.»

«Enako mislim tudi jaz, dragi starešina», se je oglasil s hripavim glasom ženin Aplombov, mlad mož z dolgim vratom in ščetinastimi lasmi. «Čemu učeni razgovori? Tudi jaz se rad kratkočasim, razgovarjaje se o vseh možnih odkritjih v znanstvu, toda vse o pravem času! In tvoje mnenje, moja draga?» je dostavil, obrnivši se k svoji nevesti.

Nevesta Dašenka, ki so ji bile zapisane na obrazu vse dobre lastnosti razen sposobnosti misliti, je zardela in dejala:

«On se hoče le z omiko ponašati in govoriti vedno o nerazumljivih stvareh.»

«Bogu bodi hvala, mi smo živeli vedno brez omike in sedaj oddajamo že tretjo hčer dobremu možu», je pripomnila nevestina mati z drugega konca mize, vzdihnila in uprla svoji pogled telegrafista.

«Če smo vam preveč neomikani, čemu prihajate k nam? Pojdite vendar k omikancem.»

Nastal je splošen molk. Telegrafist se je zmedel. Nikdar si ni bil mislil, da bo imel razgovor o elektriki tako čudne posledice. Nastala tišina je imela sovražen značaj. Imel jo je za znak splošne nezadovoljnosti in čutil da se mora opravičiti.

«Vašo družino sem vedno visoko cenil, Tatjana Petrovna», je dejal, «in če sem govoril o električni luči, ne pomeni še, da se je to zgodilo iz napuha. Darji sem vedno iz srca privoščil dobrega ženina. Dandanes je težko dobiti dobrega moža, Tatjana Petrovna. Dandanes se ženi vsakdo le iz sebičnosti, zaradi denarja...»

«Ali naj bo to namigovanje?» je vprašal z mežikajočimi očmi ženin, ki ga je bila rdečica polila.

«O kakem namigovanju ni govora», je odgovoril telegrafist, ki je že izgubljal pogum. Jaz ne govorim o prisotnih. Menim le tako... na splošno. Prosim vas...! Vsi vedo vendar, da ste iz ljubezni... Dota je le malenkost...»

«Ne, to ni nobena malenkost.» se je užaljeno vmešala Dašenkina mati. «Govori, gospod, a ne zagovori se. Poleg tisočaka ji damo še tri obleke, posteljo in to je poglavitno pohištvo! Le pojdi drugam in ogleduj si, kje dobiš tako doto!»

«Saj nič ne rečem... Pohištvo je v resnici lepo. Jaz bi rad le o tem govoril, dasi se je užalil ženin, kakor da bi bil kaj namignil...»

«Ne namigujte», je dejala nevestina mati. «S starešino sva vas povabila na ženitovanje, vi pa govorite o vsem mogočem Če ste že vedeli, da se ženi Jagor Teodorovič le radi koristi, zakaj nam niste tega prej povedali Prišli bi bili in govorili kot sorodnik: tako in tako je, on, kakor se zdi, gleda le na svoj dobiček... Toda grešnik si ti, dragec!» se je nenadoma obrnila mati s solznimi očmi k ženinu. «Jaz sem vas dobro pitala in napajala in svojo hčer sem bolje čuvala kot kak smarakd... in ti... si vse že prej preračunal...»

«In vi ste verjeli tej kleveti?» se je razhudil Aplombov, vstal izza mize in si pogladil svoje ščetinaste lase. «Hvala! Hvala za tako mnenje. Toda vi, gospod Blinčikov», je nadaljeval in uprl svoj pogled v telegrafista; «Vi ste sicer moj znanec, toda jaz vam ne dovoljujem, da se tako sramotno vedete v tuji hiši. Izginite!»

«Kako menite?»

«Izginite! Želim le, da bi bil tak poštenjak, kakršen sem jaz. Skratka odidite!»

«Nehaj! Dovolj!» so se oglašali ženinovi prijatelji in ga potegovali na sedež. «Sedi! Nehaj!»

«Ne pokazati hočem, da nima pravice tako govoriti! Jaz sem se poročil iz ljubezni. Ne razumem, čemu posedate še tu! Odidite!»

«Jaz nisem nič... Jaz sem vendar...» je mrmral zbegani telegrafist in vstal. «Ne razumem nič. Prav, jaz odhajam.. Se prej prosim, da mi vrnete tri rublje, ki sem vam jih posodil za nabavo telovnika. Jaz izpijem še svoj kozarec in grem, prej mi pa plačajte svoj dolg».

Ženin je precej dolgo šepetal s svojim prijateljem. Ti so mu zložili rublje v drobižu, ki jih je nato nejevoljno vrgel proti telegrafistu. Ta je še dolgo časa iskal svojo službeno čepico, pozdravil vse in odšel. Tako se včasih konča nedolžen razgovor o elektriki! Ženitovanje se je bližalo koncu in prišla je noč. Dobro vzgojeni pisatelj obrzda svojo domišljijo in pogrne nadaljnje dogodke s temnim zastiralom skrivnosti.

Rožnoprstna Aurora, boginja zarje, ščiti še Himna, boga svatbe, v Pasji ulici, toda za njo prihaja sivo jutro in daja pisatelju obilno gradiva za

drugi in zadnji del.

Sivo jesensko jutro. Ceprav ni še osma, je že Pasja ulica nenavadno živahna. Po pločniku letajo razburjeni redarji in hišniki. V vežah se stiskajo zmrzle kuharice, v očeh se jim izraža največja zaskrbljenost. Iz vseh oken kukajo prebivalci. Iz odprtega okna večje pralnice gledajo ženske glave, druga nad drugo.

«To vendar ni sneg, to ni.. človek si ne more predstavljati, kaj naj je to», se čujejo opazke

Po zraku od tal do streh se vrtinči nekaj belega, snegu zelo podobnega. Ulica je že bela, svetilnice, strehe, klopi hišnikov pred vrati, ramena in čepice, vse je belo.

«Kaj se je zgodilo?» poprašujejo perice mimoidoče hišnike.

Toda hišniki samo mahajo z rokami in hite dalje. Sami ne vedo, kaj se je zgodilo. Slednjič prihaja po cesti hišnik, govori sam s seboj in spremlja svoje besede z živahnimi kretnjami. Gotovo je bil na licu mesta in ve vse.

«Kaj se je zgodilo, batjuška?» poprašujejo iz okna.

«Zamera, odgovarja hišnik. «V Mimrinkovi hiši, kjer je bila včeraj svatba, so ženinu premalo dali. Mesto tisočaka so mu dali le — pet sto rubljev.»

«In — kaj je napravil?»

Razsrdil se je. «Jaz», je dejal, «jaz hočem», je dejal.... Tako je bil ljut in besen, da je pernico razparal in stresel ves puh skozi okno. Oh, koliko puha! Prav tak ko sneg!»

«Ga že peljejo, ga že peljejo!» se slišijo glasovi. «Je že tu!»

Od hiše vdove Mimrinke prihaja sprevod. Najprej dva redarja z zaskrbljenimi obrazi. Za njima stopa Aplombov, odet s plaščem in cilindrom na glavi. Na njegovem obrazu razbereš: «Poštenjak sem, a oslepariti se ne dam!»

«Sodnija vam že pokaže, kak mož sem!» godrnja in se venomer obrača.

Za njim stopicate s solznimi očmi Tatjana Petrovna in Dašenka. Hišnik s knjigo v roki in nekaj paglavcev zaključujejo ta sprevod.

«Zakaj se jočeš, mala?» vprašujejo perice Dašenko.

«Žal ji je pernice!» se oglasi mesto hčere mati. «Trije pudi, moje drage! In kakšen puh! Puhec pri puhcu — niti najmanjšega peresca ni bilo vmes! Bog me je kaznoval na moja stara leta!»

Sprevod je zavil mimo ogla in Pasja ulica se polagoma umirja. Puh pa naletava po ulici do večera.

TU PA TAM...

OD SAMIH «DOBROT» BODO SE PSI CRKALI — *Beograjski oblastniki že res več ne vedo, kje se jih drži glava in... Od samih «gospodarskih reform» se jim je očividno začelo že vrteti v glavi. Danes ti «višajo» plače, jutri bodo višali cene, pojutrišnjem pa jih bodo zopet nižali. Tako namreč zgleda vsaj na papirju. Dejstvo pa je in ostane le eno in sicer, da je v Titovi Jugoslaviji iz dneva v dan večja beda in lakota. Kljub vsem 500 odstotnim «poviškom» plač in vsej «prosti» prodaji.*

Ni dolgo tega, ko so se titofašisti na vse pretege bahali s svojim «povišanjem» plač. Le škoda, da so bile slednje povisane le na straneh «Primorskega» in drugih titovskih trobil. Jugoslovanski delavci pa se vedno stiskajo pas na račun mesečnih 30 in več tisoč dinarjev plače, ki so obtičale le v peresih titovskih urednikov.

Nekaj sličnega velja tudi za «ponovno znižanje cen osnovnim živilom», o katerem se na vsa usta baha tržaško titovsko glasilo. Pomislite, nič več «mizerije» in pomanjkanja — olje in mast bodo prodajali odslej po 200 dinarjev, namesto 270 kot doslej. Tudi sladkor in druga živila bodo skoro «zastonj». Torej prava «obljubljena dežela», v kateri se cedi sam med in mleko. Kako pa ne? Delavcem so «povišali» plače na 30 tisoč dinarjev mesečno, cene živilom so se «ponovno znižale». Kaj hočete še? Se preobjedli se bodo od samih «dobrot» in če si ameriški delavci lahko kupijo s svojim zaslužkom po en avtomobil — vsaj tako trobentajo razni glasniki zapadne «demokracije» — potem lahko mirne vesti sklepamo, da si bodo jugoslovanski delavci sedaj lahko kupili kar... dva avtomobila ali pa v zameno po en helikopter. Se paketov ne bo treba več pošiljati v Jugoslavijo in nad 30 tržaških tovrak, ki ima sedaj s tem poslom polne roke dela bo kar čez noč «faliralo».

Tako nekako bi izgledal položaj, če bi hoteli vzeti za resno le trohico tistega, s čemer se baha titovsko časopisje. Na žalost pa vsi dobro vemo, in to vedo morda še najbolje prav razni titofašistični podrepniki v Trstu, ki imajo svoje družine ali svojce v Jugoslaviji, da je realno stanje povsem drugačno, pa naj titofašisti še toliko pisarijo in trobijo o «ponovnih znižanjih cen» in «povišanjih plač». Od takih «dobrot», ki jih oznanjajo titofašisti še psi crkajo.

MEHKEGA SRCA SO POSTALI — *Gospoda okrog «Katoliškega glasa» je postala posebno v zadnjem času nekam zelo mehkega srca. Pomislite, da so se začeli ti novopečeni «križarji» razburjati zaradi naših lepakov, v katerih je nazorno prikazano dejansko stanje našega Ozemlja, ki se nahaja v anglo - ameriških kleščah. Titova in De Gasperijeva glava na koncu klešč sta postali za «križarje» pravi kamen spotike. Jezijo se, češ da je to «brutalno sovraštvo» in da samo «ljudožrci natikajo človeške glave na drogove». Za protikomunistične «križarje» je taka propaganda «kanibalstvo»; brez dvoma, ker gre za glavi dveh ameriških hlapcev in barantačev z našo usodo in našim Ozemljem. V svoji «goreči krščanski ljubezni» do teh dveh velikih «človekoljubov» kličejo na pomoč celo consko predsedstvo, ki bi moralo — po njihovem mnenju — prepovedati tako «kanibalstvo». Gospodje okrog «Katoliškega glasa» so verjetno pozabili, da se ne nahajamo več v dobi inkvizicije in srednjeveškega mračnjaštva*

Ker so že tako mehkega srca, kar se tiče glave beograjskega rablja in De Gasperija, zakaj se ne bi rajši spomnili in obsodili tapetnih bombardiranj korejskih mest in vasi po ameriških letečih veletrdnjavah in požigov desettisočev domov ter umorov nedolžnih korejskih otrok in starčkov. Ali ni to «kanibalstvo»? Kaj pa obešanje črncev v Ameriki in javno zaživanje njihovih trupel ob brezbrižnem gledanju raznih «šerifov» — ali ni to morda večje «kanibalstvo» kot pa lepak, ki jih bode v oči? O vseh teh grozotah «Katoliški glas» ni še nikdar zinil in bi tudi zaman pričakovali, da bi taka početja obsodil.

Saj jih razumemo. Množični pokolji v Koreji, grožnje z atomskim uničenjem človeštva spadajo pač v vrsto najmodernejših inkvizitorskih metod nove «križarske vojne» proti komunizmu in v znamenju «z ognjem in mečem» je Trumanovim «križarjem» pač vse dopuščeno. Gre pač za «atomsko svobodo», ki je «Katoliškemu glasu» nedvomno zelo pri srcu.

TAC JE TITOVCEM PRI SRCU — Titovcem je zelo pri srcu usoda ameriške letalske družbe TAC, ki se je ustanovila v Trstu pred nedavnim in namerava zgraditi med Prosekom in Briščki novo letališče. Zato pa so se tako obregnili ob časopise, ki so obvestili javnost o resničnih namenih nove družbe in novega letališča pri Proseku. Pravzaprav se nam zdi čudno, da se tako razburjajo. Izgledalo bi, da imajo tudi oni svoje prste vmes...

Ko že toliko govorijo o «urbanizaciji» slovenskega podeželja, bi morali vsaj na videz nasprotovati zgraditvi letališča na slovenskih tleh; kajti tudi to bi pripomoglo k potujčevanju. Toda ne. Tega nismo nikoli slišali iz njihovih ust. Da, da, ameriško prijateljstvo je več vredno kot pa načelna borba za ohranitev slovenstva...

V MESTU IN DELO NA PODEŽELJU

S TORKOVE SEJE OBČINSKEGA SVETA V TRSTU

Komunistični svetovalci proti povišanju najemnin

Tov. Košuta ponovno zahteva obnovitev otroških vrtcev v Gropadi, na Proseku Kontovelu in ustanovitev novega vrtca v Rocolu - Gombač predlaga podaljšanje filobusne proge "11„ - Vsi svetovalci, razen Agneletta in Gianpiccolija glasujejo za protest proti napadu v Krkavčah - Odsoten titovski svetovalec

V torek večer je bila običajna seja občinskega sveta v Trstu. Na njej so razpravljali o številnih vprašanjih, ki so jih stavili zlasti naši svetovalci. Tov. Dr. Weissova je zahtevala od obč. odbora, naj seznani javnost, kaj je bilo napravljeno v zadnjem času za to, da se odpravi veliko nezadovoljstvo, ki so ga povzročile slabe razmere v glavni bolnici. Seveda ta zahteva ni bila po volji odboru oz. večini. Tov. Gombač pa je opozoril, da je v Rocolu premalo hidrantov, obenem pa je zahteval, naj se podaljša filobusno progo «11» do gostilne pri Zajcu. Na to mu je odgovoril odb. Visintin, da bo po preureditvi proga podaljšana za en km.

Tov. Košuta je za tem ponovno zahteval otroški vrtec za Padrice-Gropado, za Prosek-Kontovel in za Rocol. Odgovoril mu je odb. Sciolis ter dejal, da «ve za obstoječe potrebe», toda, da jim je nemogoče zadostiti zato, ker ni dovolj denarja. To je pač najenostavnejši odgovor! Toda gospod Sciolis naj ve, da se okoličanski davkoplačevalci s takimi odgovori ne strinjajo, zato bodo še nadalje vztrajali pri svojih pravičnih zahtevah!

Obžalovanja vredno je zlonamerno podtikanje «Primorskega dnevnika» v zvezi z omenjenim vprašanjem. Sicer pa zadevo razumemo. Ker komunisti tolmačijo zahteve slovenskega prebivalstva, se pač morajo titovci ob to spodtikati. Toda vprašamo jih, kje je njihov predstavnik v občinskem svetu in kaj je storil v korist Slovencev? Mar je v torek izostal zato, ker je predvideval, da bo «grmelo» zaradi zločinskega napada na koprskega župnika, ki so ga organizirali titofašistični pretepači?

Tov. Radich je na to zahteval, naj se vnese v dnevni red prihodnjih sej vprašanje povišanja najemnin, ki tako vznemirja široke množice meščanov. Pozval je odbor, naj čim prej napravi potrebne korake zato, da VU ne raztegne tozadevnega italijanskega zakona tudi na Tržaško ozemlje.

Na zahteve tov. Radicha je odgovoril župan Bartoli, trdeč, da zanj ni to vprašanje tako resnega pomena. Poudaril je, da bi omenjeni zakon morali sprejeti radevolje tudi v Trstu

Za tem so razni odborniki odgovorili na razna vprašanja, ki so jih stavili svetovalci na prejšnjih sejah. Odb. Visintin je odgovoril svet. Agnelletu na vprašanje, zakaj je občina postavila klavnico v neposredni bližini openskega strelišča; odb. Sciolis pa svet. Ferlanu v zvezi z vprašanji, ki se nanašajo na obnovitev otroškega zabavišča pri Sv. Alojziju. Nato pa je župan sporočil, da je svetovalec misinov Bruggeri podal ostavko ter da je izstopil iz omenjene stranke.

Na torkovi seji je bila izglasovana tudi resolucija na OZN zaradi zločinskega napada na koprskega župnika. Za resolucijo so glasovali vsi svetovalci razen odv. Agnelleta ki se je izgovarjal, da vodijo oblasti preiskavo o zadevi in da je zato prerano protestirati (Ali ni to znak zagovarjanja titofašističnih zločincev, ki rovarijo v coni B?) in pa seveda «duhovitega» Giampiccolija.

Zahtevajte dvojezične tablice!

Ko je bil naš list že urejen, smo zvedeli, da občinski nameščenci nosijo po hišah v Padričah in Gropadi nove tablice s hišnimi številkami in z imenom vasi pisanim samo v italijanščini. Nemalo začudeni se sprašujemo, kako more občinska uprava priti do kaj takega. Zakaj se niti pri tem ne upošteva dejstvo da so naše okoliške vasi popolnoma slovenske? Prav gotovo bodo delili podobne tablice v prihod njih dneh tudi po drugih vaseh. Zato pozivamo prebivalce vseh okoliških vasi, naj tablice, pisane samo v italijanščini, enostavno odklonijo ter zahtevajo dvojezične.

Samovoljne oblastnike, prenapolnjene s šovinizmom, je treba prisiliti, da nam priznajo vsaj to pravico, da bomo na lastnih hišah imeli tablice tudi s slovenskim imenom vasi!

Delavci, člani Delavskih zadrug!

Ali ste že podpisali pristanek za povišani zadružni delež Delavskih zadrug v znesku 500 lir?

Ce niste še izpolnili te obveznosti, storite to takoj in sicer s tem, da greste v najbližjo zadružno prodajalno. S seboj vzemite osebno izkaznico in zadružno knjižico. Zadružni delež lahko izplačate v obrokih v teku dveh let.

S tem boste potrdili svojo zvestobo našemu zadružnemu gibanju in to bo obenem odgovor na vse spletke, ki se snujejo posebno v zadnjem času na škodo zadružnikov in njihove ustanove. Tudi na ta način bomo lahko preprečili, da bi se Delavskih zadrug polastili titofašisti, misini in drugi sovražniki zadružništva.

Križani bodo gostovali v Nabrežini

Prihodnjo nedeljo, 25. t. m. bodo gostovali Križani s Turgenjevem «Tujim kruhom» v Prosvetnem domu v Nabrežini. Vabljeni vsi!

V ZNAMENJU UTRJEVANJA NAŠE PARTIJE

POMEN NEDELJSKE KONFERENCE V BORBI ZA MIR, DELO IN SVOBODO

V nedeljo dopoldne je bila v Kinu ob morju organizacijska konferenca KP STO, katere so se udeležili zastopniki vseh sekcij in celic. Konferenco je otvoril tov. Vidali, ki je med drugim poudaril, da se je po izkušnjah, ki jih je Partija doživela za časa predvolilne kampanje, v teku nabiranja podpisov za mir, v «mesecu tiska», v borbah za obrambo našega gospodarstva in v borbi proti barantanju s STO, izkazalo za potrebno, sklicati organizacijsko konferenco ter na njej razpravljati o vseh teh vprašanjih, podrobneje analizirati pomanjkljivosti pri dosedanjem delu ter perspektive za bodoče delo. Naša Partija — je poudaril tov. Vidali — se je morala letos trdo boriti z reakcijo najrazličnejšega kova; boriti se je morala za ohranitev lastnih sedežev, proti obrekovalnim napadom, proti provokacijam in razbijaštvu vseh vrst.

Za tem je tov. Vidali orisal politični položaj v svetu, v katerem se je dotaknil vprašanja vojne na Koreji, blaznega oboroževanja netilcev vojne, sklepanja agresivnih paktov, sestajanja raznih ameriških generalov in «strategov» z njim podobnimi evropskimi avanturisti, kakor tudi pomena, ki ga imajo razne izjave Tita in De Gasperija ter v zadnjem času tudi sen. Parrija. V tem pregledu je tov. Vidali podčrtal posebno važnost, ki jo ima ta sestanek Svetovnega sveta za mir na Dunaju in zasedanje Glavne skupščine OZN v Parizu.

Na koncu svojega govora je tov. Vidali podčrtal zlasti naslednje: «Iz vsega tega je jasno razvidno, da pred nami stoje resne naloge. Z ojačeno silo se moramo boriti proti vsem poiskusom napadov na demokratične svoboščine, zahtevati moramo volitve na STO, še nadalje moramo nabirati podpise za mir, predvsem pa se moramo tesneje povezati z množicami, razbiti moramo poslednje ostanke sektaštva, razširiti moramo razprodajo našega tiska, javnost moramo seznanjati s SZ in njeno miroljubno politiko; obenem pa moramo poskrbeti za čim višjo ideološko izobrazbo naših samih, utrditi disciplino v naših vrstah, uveljaviti kritiko in samokritiko ter ojačiti revolucionarno budnost.

Po govoru tov. Vidalija je imel organizacijski referat tov. Destradi, v katerem je pretresel vsako posamezno vprašanje zase ter o njem podal svoj zaključek. Iz njega je razvidno naslednje:

Vsi napori sovražnikov naše Partije, da bi oslabili njene vrste so se izjalovili, kajti iz številčnega stanja je razvidno, da se je naša Partija prav z zadnjem času ojačila. Toda prav v tem pogledu se ni dovolj naredilo. Naša Partija je še vedno premajhna. Zato pa je treba že danes misliti na nadaljnje vpisovanje članov oz. na rekrutacijo za leto 1952.

Celice naše Partije v tovarnah so in morajo biti hrbtenica Partije. Le tako bo možno voditi nadaljnjo borbo za povišanje plač kot zahtevata CGIL in ES, proti antisindikalnim zakonom, ki jih poskušata uvajati italijanska vlada in VU.

Tovariši morajo razumeti dejstvo, da je nujno potrebno, da se udejstvujejo tudi na poljih izven Partije, da sodelujejo v raznih množičnih organizacijah, v širjenju demokratičnega tiska itd.

Za tem je tov. Destradi podrobneje orisal položaj v vseh sektorjih in tovarnah kakor tudi na podeželju. Sledila je diskusija, v katero je poseglo mnogo udeležencev. Tovariš iz ladjedelnice Sv. Roka je poročal o stanju v tem delovišču. Poročal je tudi, da so delavci, ki so zaposleni v ladjedelnici podpisali 100 odst. za mir. Tov. Santalesa iz Milj je govoril o izkoriščanju delavcev v Zavljah.

Tov. iz Arzenala je poročal, da je v znak solidarnosti z ES, katerim hočejo tukajšnje oblasti odvzeti sedež v ulici Montfort, stavkalo 90 odst. dolavcev. Tov. Bogatec govori nato o titovskih manevrih, s katerimi skušajo ujeti zlasti mladino na svoje limanice. Poročal je tudi o uspešnem nabiranju podpisov za mir, zlasti o nabiranju v Prečniku. Tov. iz Tovarne strojev je razkrinkal cilje, ki jih imajo titovski sindikati v svojih zahtevah po povišanju plač. Tov. Lenardič je nato govorila o delu na vasi. Poudarila je zlasti, da sestanki in druge prireditve uspevajo le, ako so pravilno organizirani. Tov. Tonel je govoril o borbah v zvezi z novim povišanjem najemnin. Tov. Armida Zobec je govorila o važnosti dela med ženami.

Se mnogo tovarišev je interveniralo, toda zaradi pomanjkanja prostora ne moremo o vseh poročati.

Prosečani in Kontovelci so na domači proslavi Oktobrske revolucije darovali za demokratičen tisk 3700 lir; skupina demokratov iz Nabrežine 471, N. N. 100 lir.

Proslave oktobrske revolucije

Drevi, v soboto, 17. nov. bodo proslave Velike oktobrske revolucije še v naslednjih krajih: v Tomažiču, kjer govori tov. Calabria; v Pečarju, govori tov. Gombač, in v VOM, kjer govori tov. Sajovitz. Tu bo nastopil tudi pevski zbor s Konkonela.

Tudi pretekli teden je bilo mnogo proslav bodisi v mestu kakor tudi na podeželju. Vse prireditve so bile številno obiskane, kar izpričuje veliko ljubezen, ki jo ima slovensko in italijansko delovno ljudstvo do ZSSR. Manifestacije za SZ, ki je dežela miru, so resna obsodba vseh tistih, ki rovaripo proti njej in ki sejejo plevel tudi med slovensko delovno ljudstvo. V te vrste spadajo prvenstveno titofašisti in belčki.

Danes in jutri bodo v krožku Perossa, v ulici S. Vito, razstavljeni stenčasi tistih organizacij celic, tovarn, sekcij in drugih ustanov, ki so se udeležile tekmovanja ob priliki proslav Oktobrske revolucije. Ti stenčasi so urejeni pod geslom: «Sovjetska zveza, trdnjava miru v svetu».

Naj se podaljša veljavnost ukaza št. 5!

Zadnje dni oktobra t. l. je Stalni odbor delovne mladine, ki ima svoj začasni sedež v ulici Ginnastica št. 1, naslovil na glavnega ravnatelja za civile zadeve gen. Whitelawa pismo, v katerem prosi za sestanek z njim. V omenjenem pismu odbor delovne mladine med drugim poudarja, da VU resnično uveljavi ukaz št. 5, na podlagi katerega bi moralo že dalj časa dobiti zaposlitev 800 mladincev, kar pa se v praksi nikoli ni uresničilo; kajti iz uradnih podatkov je razvidno, da je bilo na podlagi omenjenega ukaza zaposlenih komaj 401 mladinec. Prav tako je potrebno — poudarja odbor delovne mladine v svojem pismu — da se podaljša veljavnost imenovanega ukaza, ki, kot je določeno, preneha veljati 31. decembra 1951. Zato je torej nujno potrebno, podaljšati veljavnost ukaza št. 5. Treba je točno ugotoviti, koliko vajencev bi lahko sprejela na delo posamezna podjetja. To delo bi morala opraviti posebna komisija, v katero naj bi bila vključena tudi po en predstavnik Stalnega odbora delovne mladine in Zveze Enotnih sindikatov STO.

POPRAVEK

V zadnji številki smo pomotoma napisali, da je bilo sklenjeno na seji obč. sveta v Nabrežini, da bodo zgradili stanovanjsko hišo pri južni postaji (Bivio). Pravilno se glasi, da bo nova hiša stala pri severni postaji v Nabrežini.

Za teden dni

Sobota 17. Gregorij
Nedelja 18. Odon
Ponedeljek 19. Elizabeta
Torek 20. Srečko
Sreda 21 Kolumban (zadnji krajec)
Četrtek 22. Cecilija
Petek 23. Milivoj.

ZGODOVINSKI DNEVI

18. 1942. se je pričela sovjetska ofenziva pri Stalingradu. Stalingrajska ofenziva pomeni preokret v drugi svetovni vojni.
19. dan sovjetskega topništva.
19. 1808. se je rodil v Kranju Janez Bleiweis, profesor živinozdravstva in urednik ljubljanskega lista «Novice». Umrl je leta 1881.
20. 1875. se je rodil Mihail Ivanovič Kalinin, predsednik vrhovnega sovjeta ZSSR.
20. 1813. se je rodil Franc Miklošič. Bil je eden izmed največjih jezikoslovcev 19. stoletja.
20. 1920. je umrl Lev Nikolajevič Tolstoj, znameniti ruski pisatelj. Bil je oznanjevalec nove socialistične dobe.

RADIO ODDAJE

TRST II.
Val. dol. 306,1

SOBOTA: 13. Sramel kvintet in ženski duet - 18.15 Cajkovski: Koncert št. 1 - 19. Kraji in ljudje - 20.10 Slovenski motivi - 22.30 Plesna glasba.

NEDELJA: 9. Kmetijska oddaja - 11.30 Oddaja za najmlajše - Janček Potepušček - 12.15 Od melodije do melodije - 13. Glasba po željah - 18. Iz delavskega sveta - 19. Koncert pianistke Damijane Bratuževe - 20. Jugoslovanski motivi - 21. Književnost in umetnost.

PONEDELJEK: 18.15 Liszt: Koncert za klavir št. 2 - 19. Iz filmskega sveta - 21. Cajkovski: Romeo in Julija - 22. Musorgski: 6 samospevov za sopran in orkester.

TOREK: 13. Glasba po željah - 19. Mamica pripoveduje 20.30 Aktualnosti - 21. Koncert violinista Karla Sancina - 21.30 Mutthe: San Michele - 15. nadalj.

SREDA: 13. Priljubljene melodije - 19. Zdravniški vedež - 20.30 Šola in vzgoja - 21. Vokalni kvartet - 22. Lalo: Španska simfonija.

ČETRTEK: 13. Pevski duet in harmonika - 19. Slovenščina za Slovence - 21. Radijski oder - Jovinelli: «Poizkus dr. Brandleya», igra v 3 dej. nato Večerni ples.

PETEK: 13. Glasba po željah - 19. Pogovor z ženo - 20.30 Tržaški kulturni razgledi - 21.30 Mutthe: San Michele - 16. nadalj. 22.15 Operetna glasba.

Škedenjci nočemo takšne „kulture"

Onim štirim poklapanim mačkom, ki jih Babič še šteje v Skedenju med svoje «zveste» in dobro plačane pristaše, se silovito toži po dvorani Kulturnega doma v naši vasi, katero so titofašisti celé tri leta protipravno odtegovali škedenjskemu ljudstvu. Namesto, da bi imelo PD «Skedenj» v njem svoje prostore in bi se moglo ljudstvo izobraževati, so titovci oddali dvorano v najem privatnemu podjetniku, da si je s predvajanjem ameriškega filmskega kića delal lepe dobičke. Dvorana sploh ni bila več na razpolago Skedenjcem, temveč so jo titovci polnili za razne prilike z ljudmi, ki so jih s svojimi avtobusi navozili od vsepovsod, največ, seveda, iz cone B. In kakšno «kulturo» so zganjali v tej dvorani, smo videli že po tem, da jim je bila prva skrb, da so odstranili napis «Kulturni dom» nad vnodom v dvorano.

Toliko so titovci nanesli svoje «kulture», da jo je ostalo še nam ubogim delavcem in našim ženskam za celih 14 dni; toliko časa so namreč morale naše žene naravnost kidati smeti in najogabnejšo nesnago, ki so jo titovci pustili v domu; skupno smo odpeljali dva zvrhana kamiona smeti in nesnage, ki je ostala za fašističnimi «kulturonosci».

To čiščenje je bilo tudi glavni vzrok, da se je otvoritev Doma toliko zakasnila; saj vendar nismo mogli pustiti, da se ljudje in igralci pogreznejo v titovskem blatu. Ko pa smo očedili svoj Dom kulture, smo pa takoj prišli s stalnimi kulturnimi predstavami, kot so bili koncert gdbe Rinaldi, lirični koncert Kratichа, nastop KK VOM itd. Sedaj pa imamo na sporedu igro «Razvalina življenja», nato «Hlapca Jerneja», koncert «Tomažiča», «Kratichа» in domačega zbora «Velesile».

Naj si titovski podrepniki zapomnijo, da dvorana je in ostane last demokratičnega ljudstva Skedenja, kjer ni več mesta za širjenje šovinizma in provokacije, temveč le za pravo ljudsko kulturo ter za vedno tesnejše bratstvo med Slovenci in Italijani. In prav to jih najbolj žge. Naj se le potolažijo, to je šele prva zmaga nad titovskimi razbojniki.

Demokratični Skedenjci

S SEJ OBČINSKIH SVETOV NA PODEŽELJU

Proračun za leto 1952 je bil soglasno sprejet v Zgoniku

V Nabrežini so sklenili povišati najemnino za kamnolome - Svetovalec Bandini ponovno zagovarja koristi magnatov kamnoseške industrije Titofašisti bodo ponovno špekulirali s svojo «novoletno jelko»

V ponedeljek se je vršila tretja seja nabrežinskega občinskega sveta. Po prečitanju zapisnika je prevzel besedo odbornik Terčon, ki je dal na znanje svetovalcem, da se predvideva, da bodo hiše, ki so zgrajene na občinskem zemljišču, kot n. pr. ljudske hiše, ki jih gradi IACP (Istituto Autonomo Case Popolari), po desetih letih postale last občine. Občinska uprava se bo za to stvar točneje pozanimala.

Kot glavna točka seje je bilo razpravljanje o podaljšanju pogodbe ter zvišanju najemnine za tiste kamnolome, ki jim najemniške pogodbe iztečejo leta 1952. V svojem poročilu je tov. Graton prikazal ogromne dobičke, ki jih kamnolomski industrijci črpajo iz nabrežinskih kamnolomov in je zato primerno, da se jim tudi najemnina zviša. Do sedaj je Cava Romana plačevala le 250 tisoč lir najemnine na leto, medtem, ko je izvažala iz kamnoloma mesečno tudi do 62 m3. Kubični meter kamna pa stane nad 46.000 lir. Občinski svet je sklenil, da podaljša najemniško pogodbo s Cava Romana za največ 15 let, najemnina pa bo znašala 400 tisoč lir letno. Poleg tega pa bo plačalo podjetje nadaljnjih 600.000 lir za vsakih 300 m3 izvoženega kamna, 2.400 lir pa za vsak nadaljnji kubični meter.

Med diskusijo, ki se je vršila o novi pogodbi za kamnolome je svetovalec Bandini (Torre) skušal dokazati svetu, da industrijci nimajo tako velikih dobičkov. Tudi na tej seji se je Bandini izkazal kot «dober zagovornik» koristi nabrežinskih občanov...

* * *

Na torkovi seji občinskega sveta v Zgoniku je bilo največ govora o občinskem proračunu za leto 1952. Ker nam prostor ne dovoljuje bomo navedli samo zaključne številke.

Redni in izredni dohodki znašajo skupno 7.284.700 lir, redni in izredni izdatki pa 19.419.039 lir. Iz tega je razvidno, da ima občina Zgonik preko 12 milijonov deficita. Potrebe občine in občanov rastejo, ker se zidajo nove šole, otroški vrtci, stanovanjska hiša, novo občinsko poslopje, obbratovanje občine se izpopolnjuje, bodisi v občinski upravi, v šolstvu, higieni, podporah itd., kar predstavlja nove velike izdatke.

Dalje je bilo govora o prevelikih stroških občine za bolnico, o nerednih zdravniških obiskih v šolah, o otvoritvi trirazredne šole v Gabrovcu, in o drugih manjših stvareh.

Župan je poročal, da je poskrbel 19 dvojezičnih tabel z imeni vasi, ki bodo postavljene na križišča in na zidove.

Tovariš Furlan Ivan je za tem predlagal, naj bi občina s sodelovanjem vseh skupin organizirala letošnjo božičnico in obdarovala vse otroke brez politične špekulacije. Kot vedno, titovec Obad tega humanitarnega predloga ni sprejel. Rekel je, da se glasovanja vzdrži. Isto je storil tudi njegov kolega Budin. Tovariš Pegan je podprl predlog tov. Furlana in ožigosal tiste, ki mislijo špekulirati tudi z otroki. Za predlog tov. Furlana je poleg naše skupine glasoval tudi svetovalec SDZ Grilanc.

Protivnost titovcev dokazuje, da hočejo tudi letos špekulirati s svojo božičnico, katero prirejajo z denarjem, ki je ukraden jugoslovanskemu ljudstvu.

ES sprejemajo prijave za božičnico

Odbor za otroško božičnico «Natale Triestino» je povabil tudi Zvezo enotnih sindikatov, naj predloži seznam otrok brezposelnih delavcev, ki bi prišli v poštev za obdarovanje. V poštev pridejo otroci od 4. do 12. leta starosti. Zato Zveza ES vabi vse svoje člane, brezposelne delavce, naj vpišejo svoje otroke v ta seznam. Čas za vpisovanje je samo še danes. Torej pohitite! Prijave se sprejemajo na sedežih ZES v ulici Zonta 2 in v ulici Montfort 3.

ŠE O "VANONIJEVEM ZAKONU„

Nova davčna uredba bo rodila le zmedo

Torej, namesto, da bi merodajne oblasti vzele v poštev predlog CGIL in ZES za povišanje delavskih plač in mezd, kar bi prav gotovo dovedlo do splošnega izboljšanja vseh panog našega gospodarstva, so uvedle tudi v naši coni nov davčni, takoimenovani «Vanonijev zakon», ki bo nedvomno še poslabšal obstoječi položaj.

Na podlagi novega davčnega zakona bodo morali vsi davkoplačevalci, ki so podvrženi neposrednemu obdavčenju vsako leto prijaviti svoje dohodke na posebnih obrazcih, ki jih bodo prejeli od davkarije. Le osebe, katerih letni dohodki ne presegajo 600 tisoč lir so oproščene od omenjene prijave. (To so torej delavci in nižji uradniki). Kmetje pa so oproščeni le tedaj, ako njih letni dohodek ne presega 240 tisoč lir. Velike olajšave pri novem načinu obdavčenja bodo imeli veleindustrijci, veletrgovci in kapitalisti na splošno.

Tisti, ki so tozadevni davčni sistem predložili, ga odobrili in končno vsilili davkoplačevalcem, trdijo, da se bo na tak način dalo izenačiti obdavčenje. To je seveda gola laž, kajti prav po novem sistemu bodo najbolj prizadeti mali obrtniki, trgovci, podjetniki in kmetje, medtem, ko uživajo pravo zaščito veliki magnatje. Zato po vsej pravici kritiziramo novi zakon in tiste, ki so ga uvedli

V kratkem bodo davkarije razdelile med davkoplačevalce posebne prijavne pole. Ni še znano, ako bodo te pole pisane tudi v slovenščini, kar je nujno potrebno zaradi velike kompliciranosti. Vsekakor pozivamo že danes merodajne oblasti, naj vzamejo vsaj to vprašanje resno v poštev!

ŠPORT

NOGOMET

Spored tekem, ki se bodo odigrale jutri, 18. novembra

Prvenstvo STO - I. kategorija

Rožandra - Sv. Marko, v Boljuncu ob 10.30; Sv. Jakob - Vesna, v Trebčah ob 10.30; Arzenal-Rojan, v Nabrežini ob 12.30; Frausin - Tovarna strojev, v Boljuncu ob 12.30; Primorje P. K. - Pristaniščniki, v Nabrežini ob 14.30; Skedenj - Costalunga, v Trebčah ob 14.30.

II. kategorija:

Opčine - Union, v Trebčah ob 8.30; Corale - Proletar, v Boljuncu ob 8.30; Trebče - Partizani, v Trebčah ob 12.30; Virtus - Nabrežina, v Trebčah ob 14.30. Počiva ekipa Cebulec.

TEDENSKI SINDIKALNI PREGLED

Pomorščaki ne bodo dopustili strahovanja

Delavci Arzenala zahtevajo povišanje mezd Frandoli bi lahko zaposlil še 37 delavcev

Zaradi resne nevarnosti, ki je grozila osebju paroplovnih družb v Trstu, je prišlo do enotnega stavkovnega gibanja, katero je na vsej črti podprto od sindikalnih organizacij Italijanske republike. Nekatera vodstva omenjenih družb so — verjetno po navdihu od zgoraj, t.j. od krogov, ki so zelo blizu rimski vladi — zaradi stavkovnih agitacij pričela pravcato gonjo proti sindikalnim predstavnikom, ki seveda delajo po mandatu delavstva. Prišlo je celo do pravih groženj s strani vodstev družb.

Stanje se je zlasti v zadnjem času zelo poostrilo. Temu so kir ve ne le nekatere izjave italijanskega ministra za mornarico, ki so škodovale interesom tržaških paroplovnih delavcev in nameščencev. temveč tudi dejanja, ki jasno kažejo, da bi monopolistični krogi radi popolnoma upropastili tržaške pomorske družbe, oz. da bi te v celoti prenesli v Genovo, pomorščake pa odpustili.

Zaradi vsega tega je ozračje še vedno napeto. Sindikalne organizacije bodisi tržaške, kakor tudi one z Italijanske republike stoje neomajno na strani zainteresiranih pomorščakov, kateri so trdno pripravljeni braniti svoje pravice in ne bodo nikoli dopustili, da bi jih kdor koli strahoval.

* * *

Tudi v tržaškem Arzenalu je v teku stavkovno gibanje. Delavci zahtevajo povišek plač. Pretekli teden je bilo več sestankov v tovarni, katerih so se udeležili poleg članov ES tudi številni pripadniki drugih sindikalnih organizacij, kateri so izjavili, da so pripravljeni stopiti v borbo za izboljšanje svojih življenjskih pogojev. Kotlarji in varilci so izglasovali posebno resolucijo, s katero pozivajo ES, naj podvzamejo potrebne korake v smislu predloga CGIL in FIOM v Italiji.

* * *

Že večkrat smo pisali o prekomernem izkoriščanju delavcev v raznih, zlasti manjših podjetjih. Tokrat je na vrsti mizarsko podjetje Frandolli, v katerem je zaposlenih okrog 100 delavcev. Ti morajo dnevno opraviti poleg rednih, po dve izredni uri na dan, a ob nedeljah in praznikih po 6 ur. Iz tega sledi, da se opravi v tem podjetju po 1800 izrednih ur na teden ter da bi podjetje lahko sprejelo na delo še 37 delavcev.

Sožalje

Prosvetno društvo «S. Skamperle» izreka svojima aktivnima članoma, hčerki in možu pok. tov. Ane Kovačič, svoje iskreno sožalje ob priliki bridke izgube. Pokojnica je bila znana kot poštena demokratinja in zavedna Slovenka. Zato je bodo Svetoivanci ohranili v trajnem spominu. Sožalju se pridružuje tudi Zveza demokratičnih žena in uredniški kolektiv našega lista.

* * *

DRUZINA KOVACIC iz Sv. Ivana se tem potom iskreno zahvaljuje vsem, ki so sočustvovali z njo ob bridki izgubi drage matere in žene Ane, in ki so na kateri koli način počastili spomin nepozabne pokojnice.

* * *

12. t. m. nas je za vedno zapustila 71 letna Marija Ferluga s Konkonela. Blaga pokojnica je bila mati desetih otrok, od katerih je eden padel kot partizan v osvobodilni vojni. Bila je vzorna gospodinja in zato med vaščani zelo spoštovana. Zato ji vsi želimo lahko zemljico. Možu, sestri, sinovom in ostalim sorodnikom pa iskreno sožalje. VASCANI

"Kaj vam bo slovenščina!„

Pod tem naslovom je spet enkrat hotela «Demokracija» udariti po našem naprednem demokratičnem pokretu, ko besedači v svoji predzadnji številki o Elerjih, «lični vasici na hribu nad Skofijami» i.t.d. Pri tem se zaletuje v «miljske kominformistične agitatorje, katerim ni dovolj, da zasenčujejo politično obzorje naših starejših vaščanov, ampak tudi uspešno podirajo našo skromno prosvetno in šolsko stavbo».

Pri vsej najboljši volji, ki jo imamo, si prizadevamo ugotoviti, katero prosvetno in šolsko stavbo ima prav za prav pisač v mislih, pa vse zastonj!

Pa ne, da ono v Elerjih samih? Kako, saj vendar novopečeni kulturni izvedenec nima z ondotnim prosvetnim delovanjem prav nič skupnega, kakor tudi ne njegov krog, kateremu je bil posvetil svoje genialne izsledke. Tudi šolskega poslopja v Elerjih zaenkrat še ni. No, naj se v tem pogledu le potolaži. Poskrbeli bomo in ob pravem času tudi zanj, kakor smo že storili v Božičih in — če nas spomin ne vara, vrhu tega še popravili šolsko zgradbo v Plavjah.

Po tem, ko je naš možakar slučajno opazil na zemljevidu Tržaškega ozemlja, da leži nekje nad Miljami vas, Elerji po imenu, ti že zasnujejo njegovi bistri možgančki drzen pionirski podvig. In — kajpak na pot!

Ker je demokratična občinska uprava v Miljah zares dobro uredila svojo avtobusno mrežo — to pa omenimo le mimogrede — dospe končno smeli raziskovalec srečno na zaželeni cilj.

Ko se nekoliko razgleda čez Koprski zaliv in na to stran, mora seveda naš nedeljski turist to «velekulturno delo», ki ga je pravkar opravil, takoj oznaniti «urbis et orbis», da bi mu ne mogel te vrste prvenstva nihče več odslej odvzeti.

Videč njegovo res nenavadno zanimanje za ta kraj, mu moramo vsekakor obogatiti njegovo znanje z zanesljivejšimi podatki, s katerimi razpolagamo.

*Vas Elerji ima 34 hišnih številk in šteje 154 prebivalcev. Le-ti so v političnem oziru skozi in skozi napredno usmerjeni; o liparjih in titovcih pač nočejo nič slišati. To so dokazali o priliki upravnih volitev, sto odstotno pa so se odzvali tudi nadavnemu podpisovanju za mir. Močno jim je pri srcu tudi kulturno-prosvetno delo, saj so si pred dvema letoma zgradili v pičlih sedmih mesecih in le z žulji lastnih rok, ličen kulturni dom. Skupno z onim v Sv. Barbari,